

BONA PAU

PAU
CORONA

Nº. 576 - Any XLIX - MONTUÏRI - FEBRER - 2001

Els nins i nines de Montuïri reberen obsequis dels Reis Màgics

- **Extraordinari concert instrumental-vocal de Nadal**
- **El pare Reynés, nou Prior de Lluç**
- **L'església tindrà la categoria de Bé d'Interès Cultural**
- **Han començat les obres de recuperació del Pou el Rei**
- **Els Cossiers anaren a ballar a Vic (Tarragona)**
- **Rafel Alcover, nou gerent de la Cooperativa**
- **Bona Pau celebra el 49è aniversari**

BREUS

Lluita contra del càncer organitza un gran sopar

La Junta Local de Montuïri de l'AECC ha organitzat el sopar anual per al dia 17 de febrer (dissabte) a les 21h al restaurant Es Cantó. El preu és de 3.000 pessetes, i a més hi haurà ball i regals. Els tiquets s'han d'adquirir anticipadament als membres de la Junta o al Centre Sanitari. S'agraeix la col·laboració.

El Pou del Rei recuperarà el seu aspecte primitiu

Durant el passat gener l'edifici arquitectònic del Pou del Rei ha experimentat un notable canvi en el procés de rehabilitació. Les obres continuaran pel febrer i estan incloses dins el Pla Mirall. De tal manera es fa la recuperació que s'espera que la voravia, parets i empedrat romandran així com pertoca segons es contemplava en el seu temps.

El museu de Son Fornés

També es fa feina "de valent" en la posada a punt del material obtingut del talaïot de Son Fornés i s'espera que el museu que l'encobrirà podrà ser inaugurat, tal com està previst, el proper 1 de juny d'enguany.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles
Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Antoni Mateu Socias, Melcior Nicolau Jaume, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata, Felip Munar i Munar, Gabriel Camps Ferrer i Miquel Mascaró Crespi.

Administració: Martí Ferrer Sampol
C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93
Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

Un any més, era el 27 de gener passat, els redactors, col·laboradors i personal de distribució de Bona Pau celebràrem el 49è aniversari amb un bon dinar

El premi d'investigació

Encara que sols s'hagi presentat un treball que opti al premi d'investigació, el concurs del qual conclou el passat 31 de desembre, aquest, en un principi, ha estat excel·lentment valorat per algun dels components del jurat qualificador. Encara no s'ha fixat la data per a la seva concessió.

Desavinences a la Mancomunitat

Alguns batles –segons informà la premsa diària– han amenaçat d'abandonar la Mancomunitat del Pla degut a algunes desavinences. Sembla que la majoria de batles el PP no estan d'acord en certes decisions que es prenen, mentre que les tensions d'altres es deuen sobretot a la manca d'acord en les taxes de la recollida de fems.

Certamen literari de Castellitx

Amb motiu de la festa de la Pau de Castellitx, la Comissió Organitzadora, amb el patrocini de l'Ajuntament d'Algaida, convoca el XXV Certamen de Poesia i Narració Curta, el XXIII Concurs de Poesia Popular (Glosat) i el VI Premi d'Investigació Castellitx. Les bases dels concursos obren a la nostra redacció. I el termini de presentació d'originals conclou el proper 16 de març.

ES GRAONS

Complaent

Els "quintos" d'enguany –més bé "quintes", ja que en la seva majoria ho eren les que hi participaven–, a les beneïdes de Sant Antoni oferiren una cara agradosa complaent: en lloc de ser els "desvirtuadors" i els que feien afronta, per no dir befa, a la festa, foren, en gran mesura, els qui s'esforçaren perquè tot sortís bé. I hi va sortir.

Deplorable

Als actes culturals, que no polítics, regularment hi assisteix una determinada classe de gent segons sia la persona o grup que els organitza. És deplorable que es miri més un aspecte intranscendent i aliè a l'acte que no l'il·lustratiu i erudit.

Els Cossiers, patrimoni que s'ha de protegir

Han estat moltes, dins i fora del poble, les veus que s'han deixat sentir a l'entorn de la permissió als Cossiers d'anar a oferir les seves —nostres— danses a la població de Valls (Tarragona). Un consentiment esdevingut com a resposta per satisfer una petició formulada en primer lloc pel batlle d'aquella població catalana per considerar que els nostres cossiers havien de "contribuir a no oblidar les bases religioses d'aquella festa, declarada d'interès nacional per la Generalitat de Catalunya" i assumida posteriorment pels actuals cossiers.

S'ha de pensar, per altra part, que la gent d'aquella contrada catalana difícilment pogué captar tot l'encant que ofereixen aquí, a Montuïri, els Cossiers, dins el propi ambient i durant les festes de Sant Bartomeu. És per això que els regidors que no estaven d'acord amb la petició i autorització als cossiers de sortir de la vila, argumentaven que "no són ells els propietaris de la figura dels cossiers i el seu mèrit ve recolzat en no sortir de Montuïri". És més, "si ara se'ls dona els vist i plau a aquesta petició —digueren— és molt possible que també s'hagin de permetre altres excepcions en anys vinents". Hem de pensar que els cossiers són els Cossiers de Montuïri i tothom que vulgui gaudir de les seves danses ho pot fer aquí, per les festes de Sant Bartomeu. El perfum d'alfabeguera

separable figura assenyalada del patrimoni, és pràcticament impossible que es doni a qualsevol indret que no sia Montuïri.

El fet d'anar a Sevilla fa quasi nou anys amb motiu de celebrar el "Dia de Balears" a l'Expo-92, i abans al festival internacional de teatre de Sitges, com també a un congrés de cultura a València, no s'ha de considerar com un precedent per dansar a qualsevol lloc. Si altres anys s'han refusat peticions per actuar tant dins com fora de Mallorca, sempre s'ha d'anar en precaució, tot i que els estatuts del Cossiers ho permetin i ara s'hagi anat a les festes extraordinàries que a Valls se celebren una vegada cada deu anys, on es conviden rellevants agrupacions folklòriques de tot el món dins el marc d'unes celebracions d'aquella comarca al llarg dels mesos de gener i febrer. I aquest fou possiblement el motiu pel qual el batlle de Valls va convidar els Cossiers a participar d'aquella festa, on hi anaren els passats 27 i 28 de febrer.

Tothom sap que des de segles enrere els Cossiers romanen identificats i són el símbol de Montuïri i sense ells —diu la gent— no hi hauria festes de Sant Bartomeu. La tradició secular dels nostres Cossiers és un patrimoni que s'ha de protegir sense exposar-lo a innecessàries aventures.

O. Arbona

Fora de Montuïri el Cossiers perden tot el seu encant i la seva identitat

DOS DITS DE SENY

Generositat

Aquella persona que és egoista, que sembla que mira els altres amb un cert menyspreu, que fa tot quan li és possible per cuidar-se d'ell mateix i rebutja els altres, no escampa gens de felicitat cap a les persones del seu entorn com tampoc no aconsegueix res de la resta. Sembla que és un ser tan estret que molt possiblement la seva vida vagi cap al fracàs i se'n dugui una decepció merescuda.

En canvi aquell que desitja obtenir qualque cosa, petita o grossa d'un altre, no ha de ser ambiciós ni avar ni estret, sinó tot al contrari: generós, altruista, sacrificat, qualificats que condueixen a ser degudament considerats i a envoltar-se de molts d'amics i així aconseguir la seva estima.

Hi ha persones intel·lectuals destacades que van pel món i es topen amb altres; però en lloc de considerar-se superiors pensen: en quin aspecte puc aprendre qualque cosa d'aquests?

Tothom voldria ésser ben considerat de tots aquells amb els quals es relaciona; desitjaria que reconeguessin els seus càires bons, fins i tot tenir una sensació d'importància dins el seu petit món. A ningú agrada escoltar que l'exalcin quan no li correspon, però sempre espera que l'apreciïn amb sinceritat. Ara bé, elogiar els altres quan s'ho mereixen, aprovar aquells fets o postures dignes d'alabança, qualque dia serà correspost. Aquella regla d'or que ja va donar Jesús fa 2000 anys: "Fes amb el proïsme allò que vulguis que et facin a tu" encara avui és vigent i ho valoren aquelles persones que fins i tot no són creients. Sovint mostren els nobles sentiments dels quals estan dotats; són considerats generosos, dignes d'estimació, que van pel món espargint alegria.

Salomó

Cultura, morfologia i semàntica entorn a la paraula *coió*

És ben veritat que les expressions populars, les dites i sentències circumstancials, la gesticulació, la riulla, etc. conformen la manera de ser, de pensar i de viure d'un poble. El llenguatge oral, tot i que és autosuficient per ell mateix, agafa un caramull de significats aliens a l'oralitat estricta, entesa com a comunicació. El to amb què ens adreçam a una persona, un gest, un crit, un moviment concret configuren uns elements cabdals a l'hora d'entendre'ns, de captar els missatges i de sentir-nos membres d'una mateixa col·lectivitat.

A través del llenguatge pel·lucam fets culturals, creences, tabús, que ens fan ser particulars respecte de la resta. És per això que la diferència és sempre un fet enriquidor, perquè ens proposa una visió única i extraordinària de la realitat.

Quan he tengut ocasió, sempre he aconsellat de llegir *La Bíblia*, per a uns el nostre primer llibre sagrat, per a altres un conte fantàstic i mil·lenari; tanmateix un llibre on podem trobar la majoria de comporta-

ments i d'eixos culturals de la nostra civilització. I també hi ha el llenguatge. *La Bíblia* és un llibre total en ell mateix; ens parla de les més precioses situacions amoroses i de la violència més terrible; ens exposa situacions d'una actualitat esfereïdora, com si els anys no haguessin passat; però també és un llibre que traspua comportaments de superioritat de l'home respecte de la dona –vist des del nostre punt de vista, evidentment, i amb totes les mancances que aquesta afirmació denota; és per això que algunes persones que han estudiat a fons el Llibre conclouen que és un llibre masculista, tant en els fets que relata com en el mateix llenguatge.

Gairebé totes les cultures tenen reminiscències masculistes, perquè la història, l'esdevenir, ha estat escrit per homes. Ara bé, es donen situacions ben curioses quan analitzam col·lectius concrets; per exemple, la societat mallorquina. Som un poble matriarcal, on la dona és la que du –ha duit– tot el pes i la responsabilitat de les nostres llars; encara ara romanen fets puntuals, emmarcats dins la cultura popular, d'aquesta pervivència: la dona és l'única persona que pot fer tornar una "barrina" enrere; la madona és la que comandava en els dies assenyalats, com eren les matances: res no es feia ni s'estotjava sense el seu permís; "la madona du es maneig", tot reflectint que a la casa només comanda una persona; la dona és qui comanda en els balls mallorquins; hi ha moltes dites i situacions que fan referència a aquesta circumstància: diu l'home: "Jo a ca meva comand quan no hi ha ni sa dona, ni es moix ni es ca". Ara bé, això no és obstacle perquè el nostre llenguatge estigui carregat d'expressions que connoten un masculisme atàvic, una d'aquestes expressions és la que envolta la paraula *coió*.

El grup consonàntic llatí C'L –i G'L, T'L– que donà la palatal catalana ll i la fricativa velar castellana j, ha sofert una singular evolució en mallorquí. Fixem-nos-hi:

abella>abeia>beia>bea
 agulla>agüia>güia>gua
 coll>coió>coó

És a dir, que el procés de iodització ha arribat a la mateixa supressió de la i; per això se sent a dir: "Aquest és un coó", "du'm una gua", "m'ha picat una bea".

Quan deim d'un home que té "dos jocs de coions", vol dir que és un home així com cal, segons els nostres paràmetres masculistes; quan deim d'una dona que "els té ben posats" l'únic que feim és atribuir-li aquelles característiques considerades bones per al mascle i que, circumstancialment, atorgam a la dona. Però a més, també té importància la grandària: "els té ben grossos!", deim d'un home amb molta valentia o que res no li fa por, segons l'escala de valors masculista. I si es vol fer befa de qualcú negant-li no només els atributs sinó tot el que això comporta, se li diu que "no té coions!", i amb això s'ha acabat la discussió –o bé es reaviva, davant l'escomesa-. De vegades surt l'expressió "No tenir coions per..." quan es vol engrescar qualcú a fer una cosa circumstancialment extraordinària. I si hi ha una persona que molesta, generalment amb un to amenaçador, se li diu: "No em toquis es coions...!". Quan deim a una persona –sigui home o dona– "quins coions que tens!", volem expressar una actitud negativa o de menystiment per part seva: connota que li volem fer a saber que no ha fet tot el que calia en un afer determinat. D'una cosa que val molt deim que "això val un coió", o "m'ha costat un coió" –o "un coió i mig"; és curiós que no val mai "dos coions". D'un home mig beneit li deim que "és un coió", "mira que ho ets coió!"; i d'una cosa mal feta o d'una beneitura en deim "una coionada" –que no són molts de "coions" junts, tal i com morfològicament representa la paraula-. Segons l'èmfasi que posem quan deim l'expressió, tindrà un o altre significat: "Es coions!" pot ser una exclamació d'eufòria positiva o bé d'una mala bava forassenyada. A un home que fa les coses ben fetes, o del nostre gust, li deim que "és coionut"; curiosament aquest adjectiu admet femení: si una dona excel·leix les seves qualitats és "una dona coionuda"; tanmateix, l'expressió "això és coionut!", pot significar un fet molt positiu o bé una circumstància força desagradable.

Bé, només volia embastar unes quantes idees per fer avinent la importància del llenguatge i de la comunicació, i de com és molt important conèixer tots els registres d'una llengua per poder dir que la dominam. La comunicació esdevé un pacte, un conveni, entre els parlants: la grandesa, però, és que aquests pactes comporten tots els paràmetres culturals d'una societat.

Felip Munar i Munar

Prèstecs Hipotecaris Habitatge

Manca'l as
 el ritme de la teua hipoteca

A tipus variable

A tipus fix

Juan

A tipus mixt

Quota mínima

"SA NOSTRA"
 CAIXA DE BALEARS

El Concurs de Conte Curt traspassa la frontera mallorquina

Enguany arriba a la X convocatòria

Hi ha bastants autors que afirmen rotundament que el coneixement és el major bé de l'ésser humà i que el saber no té fronteres. Montuïri ha estat un poble que ha generat persones amb molt d'aquests coneixements i que per això han hagut d'abandonar el poble o, també, per motius laborals.

El Concurs de Conte Curt Sant Bartomeu complirà la desena convocatòria. Ja ha traspasat la frontera local i de la comunitat autònoma fins a arribar a altres països catalans i valencians. Això va passar a la novena edició, la del 2000. Es presentaren quaranta-cinc concursants d'aquestes terres. El total de participants fou de setanta-cinc; un cinquanta per cent eren dones.

Quan començarem el patrocini del Concurs, l'any 1995, algunes persones em demanaven què pintava una empresa privada a la literatura. La meua resposta sempre és la mateixa. L'empresa necessita mà qualificada, especialitzada i culta. Per aquest motiu, les empreses americanes i europees doten partides pressupostàries molt importants per a aquests quefers i permeten a les persones amb inquietuds poder demostrar els seus coneixements.

Fou per a mi una satisfacció llegir al *Diario de Mallorca*, llegir el columnista Jeroni Salom Pons, guanyador d'un primer premi al Concurs de Conte Curt l'any 1995 amb la seva obra *L'acomodador*. Un tema popular que reproduceix les sales de cinema d'un temps i que molta gent recorda amb interès.

Les tres obres assoliren gran altura, fet que mostrà la línia ascendent de les altres edicions. L'esforç i sacrifici, a més de donar felicitat, facilita el reconeixement i així l'hem comprovat amb l'homenatge als músics de més de 50 anys que tan encertadament ha organitzat el Patronat de Música.

També he de manifestar la meua satisfacció com a empresari pel fet que l'Ajuntament de Montuïri i Bona Pau convocassin l'any 1992 el primer concurs de Conte Curt i que gràcies a l'esforç i sacrifici de tots el qui hem fet pos-

sible la seva continuïtat, tenguem avui el millor i més popular concurs literari de la Part Forana de Mallorca.

A Espanya hem de canviar la idea d'empresaris dolents, "xapucers", explotadors, corruptes i admetre que n'hi ha que col·laboren en la marginació, reciclatge, medi ambient, exposicions, esports, cultura social ... Els experts en predir el futur del segle XXI diuen que hi haurà un coneixement individual de la persona i passarà a un segon terme el patrimoni.

L'actiu humà d'homes i dones de capital intel·lectual a l'empresa, marcarà un diferencial i s'atorgarà rellevància a la confiança en sí mateix. El desconeixement limita l'elecció de les coses i provoca angoixa per manca de llibertat en sí mateix. La confiança necessita ingredients, entre d'altres, el temps. No hi ha res que valgui la pena tant com el descans, la vida, l'amistat; però cal fer alguna cosa per merèixer-los. Res no ens ve donat en propietat de per vida. Les relacions i contractes han de ser creats dia rere dia a base de competència, honradesa i fer les coses bé.

No és lògic jubilar persones als cinquanta anys, quan Bismarck -l'inventor de les pensions estatals alemanyes- fixà,

a l'any 1891, la data de jubilació als seixanta-cinc quan, aleshores, l'alemany mitjà vivia al voltant dels cinquanta anys.

Els futuròlegs diuen que al segle XXI les persones viurem per damunt de les nostres possibilitats, però no per damunt de les nostres realitats.

Per acabar, vull manifestar una altra vegada la meua satisfacció per col·laborar en el *Conte Curt* i convid les persones joves que es presentin perquè la creativitat només pot florir de la mà que fa coses.

Antoni Gomila i Jaume
Coordinador del Concurs de Conte Curt

BAR - RESTAURANT

Can Miquel

Menú diari i a la carta
Hamburgueseria i Pizzeria

(Dimarts tancat)

Carrer Palma, 194

Telf. 971 64 62 04

Montuïri

HISTÒRIES DEL SEGLE XX A MONTUÏRI - II

Dimonis amb trompeta

Sí, un diari. Però, quin diari! Un diari sense dates, ni ordre cronològic, ni notícies. Caòtic. Només impressions, un flaix molt particular de tal succés, imatges, clíxés. Un desgavell. En una paraula, un seguit de sensacions cromàtiques escrites pel meu pare sense ordre ni concert. Només un denominador comú: el segle XX. Ara bé, hi ha tantes informacions interessants i contarelles divertides que crec que val la pena compondre tot aquest tuàutem. Ho provam? Venga! Comencem.

Coneixeu el carrer de Costa i Llobera? Aquest que davalla de plaça, ran de l'Ajuntament, i va a parar al de Baix? Idò li hem de canviar el nom. També s'ha de llaurar l'asfalt, embossar les clavegueres i les canonades, treure cotxes i motos del mig, arrencar tota la caterva de fils telefònics, cables elèctrics, antenes i altres herbes de fibra òptica. Serà imprescindible suprimir l'enllumenat públic, enviar en orris la televisió, tots els electrodomèstics i a fer punyetes els sistemes digitals. Així mateix, s'haurà de fer una bona contrareforma a les cases eliminant sales de bany, cuines, etc, etc. Una feïnada. Ah! No hi pensava. El més important! Haurem d'esbucar la Casa de la Vila. Sí, sí, el que heu llegit, haurem d'esbucar la Casa de la Vila i formigó, ferros, ciment porland, tot cap a l'abocador. Després la referem, amb pedres, tal com era abans i

en el seu lloc primitiu.

I aquest gran rebombori sense cap ni peus. Per què?

Pop, pop. Pop, pop. Pop, pop. És el baix que marca el ritme, el bombo l'acompanya i els platerets: xim, xim. Sobresurt el so estrident del cornetí. El fiscorn i la trompeta. La fusta del clarinet recita melodies. A contratemps, el bombardí. Aquest conjunt instrumental era dirigit, a principis de segle, pel mestre Pere Sampol. Assajaven a una casa enmig de la capamunta del carrer de la Carnisseria. Era la banda de música del Cel que tenia l'Acadèmia als baixos de Ca Na Peixa. Su allà, hi havia una altra acadèmia, també de música. Cadires de bova, faristols, un redoble de caixeta, les massetes falagueres, papers de solfa i fum. Els homes fumaven i a les bandes només hi havia homes. I homes eren els integrants de la banda de música de l'Infern que sonava més amunt, millor dit a uns alts. No vull capgirar el que és perpetu i immutable. Assajava als alts de la Casa de la Vila dirigida pel mestre Jaume Andreu.

Au, idò! Ja tenim un poble petit enfilat a un turó amb dues bandes de música. Un poble petit, sí, però, amb molt de clero i, per tant, moltes funcions religioses. Quan només hi havia una banda, tot eren marxes fúnebres i tedèums. Els músics joves n'estaven un poc farts de tanta processó i tenien ganes d'anar a tocar a Cas Confiter

on hi havia atraccions de cupletistes, glosats i funcions de ball. No, no i no. El no fou rotund, rotundament no. Els capellans no volgueren que la música amenitzàs aquestes indecències. L'escissió estava cantada. Tot d'una, els polítics

de torn ficaren mà i el resultat fou ben previsible: una música del Cel o del Bon Jesús alineada amb el partit Conservador i l'altra de l'Infern o del Dimoni agombolada dins les urpes oportunistes del partit Liberal.

Tanta va arribar a esser la rivalitat entre les bandes que contenen que un dia...

Era un dia assenyalat. Els capellans, casulla de filigrana i birret negre, ornaven i presidien cerimoniosos el seguici. L'escolà d'aquí i d'allà, vetlant per l'ordre i la compostura. Les dones negres, el vestit llarg negre i el mocador negre. Les nines amb les monges i les monges també negres. Els escolanets, mans juntes i el roquet blanquíssim i emmidonat. Els homes sense capell. Tothom transcendent i seriós. Tot plegat era compassat pels músics del Bon Jesús que articulaven notes de caire religiós, adequades al moment i a la situació. Mentre, a damunt l'Ajuntament, les persianes tancades amagaven la banda de l'Infern, preparada per sonar els instruments.

La processó, barroca i parsimoniosa, seguia el seu curs amb harmonia i recolliment. De sobte: tararííí!! Quan la comitiva passava per davant la Casa de la Vila, envesteixen els músics del Dimoni amb un garrotín d'allò més mogut i rabiós. Xim, pum. Pum, xim. Les notes depravades d'aquells dimonions amb trompeta i les melodies sacres de la banda de música del Cel es fongueren amb un recital desavengut i distorsionat. Què és això? Quina animalada! I, capellans, monges, homes sense capell, dones negres, tots indignats. És una provocació indecent. No hi ha compostura. Són uns poques vergonyes. A on s'ha vist mai tanta grosseria. Pecadors! Res, un escàndol.

Això ocorria cap els anys 1906 o 1907 a un poble ben conegut del pla de Mallorca: Montuïri. Aleshores, com ara, ja eren freqüents les bregues. Bregues, com les que hi havia entre polítics, Liberals i Conservadors, que xapaven la vila en dues. Però aquesta és una altra història.

Andreu Benestruc

Fonts Bibliogràfiques:

MARTORELL ARBONA, Miquel. *Entrevista a Catalina Pocoví Pocoví -de sa Mata-*. Bona Pau, Novembre 1991.

MARTORELL ARBONA, Miquel. *Montuïrers que han deixat petjada. Jaume Pocoví Pocoví -Mestre Jaume Andreu-*. Bona Pau, Desembre 1991.

MIRALLES I MONSERRAT, Joan. *Un poble, un temps*. Miquel Font, Editor

SAMPOL MAS, Pere. *Lleugera història de la Banda de Música*. Bona Pau, Novembre 1987

TAULER VALENS, Bartomeu. *Entrevista a Bartomeu Verger Servera*. Bona Pau, Juliol 1985

Banda de Música de l'Infern, a la primeria del segle XX

S'ha dit que...

PER MONTUÏRI

S'han tornat sentir queixes per la manca d'indicador al talaiot de Son Fornés. N'hi ha per la carrera, però en arribar-hi ningú –sobretot del externs– sap on és.

Són pocs els montuïrers que sàpiquen que a la vila s'hagi constituït una confraria de "tastavins". Però és cert.

També n'hi ha pocs que estiguin al corrent que aquesta passada temporada un conegut montuïrer, sols un, va elaborar més de 100 botelles de cava. I de la bona! Ara bé, manca tastar-la.

Tres dies seguits –22, 23 i 24– hi hagué funerals. Ja n'hi havia que tenien por, tanta que es preparaven perquè no n'hi afegissin un per a ell.

Tothom va alabar els "quintos" a les beneïdes de Sant Antoni. Tan acostumats estàvem a les seves extravagàncies que no se'n podien avenir que enguany no en sortissin beneïts.

El batle, amb un braç romput o escardat, procurava que ningú ho afinàs. Després un digué: "Es degut a sa traveta que li va fer un "concejal" de s'oposició". No sabem si ho va creure.

GLOSA

A Joan Manera (de ses Donades)

Joan: fa temps que em demanes per si vull fer una cançó; com a cosí, per favor, no m'has de fer dir rondalles. Perquè ho sé, que en llegir-ho frissaràs d'acabar-ho i et fugiran ses rialles. Ja tens lo que desitjaves, t'he fet gloses variades; ses verdes, les m'han privades, qui ho escriu, em diu que no; si t'hi pos lo que en tenc ganes no ho voldran publicar-ho.

Amador Font

Alguns dels qui anaven a dinar al menjador de Ca ses Monges estaven contents perquè ara, sense augmentar-los el preu, els ho duen a ca seva. Altres, però, estan queixosos perquè tenen més feina i manco convivència.

Els cossiers han guanyat als regidors que no volien que anassin a ballar fora de Montuïri. Ho aconseguiren. Després de sortir-ne amb la seva alguns d'ells deia: "Si no hem de poder sortir mai, que canviïn ets estatuts".

A les beneïdes de Sant Antoni, enguany no aparegueren carrosses de la tercera edat, però, això sí, molts d'ells anaren a rebre la "beneïda". Alguns de "Gent Gran", darrera una pancarta, i la resta, pel seu compte.

Un determinat montuïrer va afinar que el batle bé es desteixinava per acostar el "micro" als qui havien de cantar qualche glosa durant les beneïdes. Però d'ell no se'n sentí cap. Després es va dir que es reservava per amollar una cançó a la rua del carnaval. Però... la sentirem?

Dia 25 va córrer es rumor que dies abans havien robat al bar del futbol, a Mumper, a la benzinera i al bar des Dau. On arribarem!

A conseqüència d'un accident de moto un dels dos joves que hi colcaven va estar un quants dies a cuidats intensius. Alerta...

A l'entrada d'un comerç de Montuïri es podia llegir: "Obert a la nostra llengua" I devora una altre cartell que deia: "Se venden paraugas..." És una llàstima que la nostra llengua no tenguí un major ús en l'escriptural

Davant el fet de la reforma i embelliment del Pou del Rei s'ha comentat que en lloc de fer la carretera més estreta, s'hagués pogut fer una altra via a l'altre costat del pou a fi de donar més fluïdesa a la circulació dels cotxes.

Anant a Lloret per la carretera

ROBATORIS A MONTUÏRI

s'observa un gran moviment d'obra a les cases de Son Manera. Per això es pregunten: "Quin negoci hi posaran?"

S'ha comentat que els treballadors de la farinera aquest més hauran de passar a l'atur. És una pena que un negoci que té una connotació tan social i apreciada en el poble no tenguí una continuació assegurada.

El club d'esplai "Es Turonet" divulga que es posa en marxa els dissabtes de les 16 a les 18 hores per a nins i joves de 8 a 14 anys, a la recortoria. Com que sembla una bona idea, endavant!

Abans d'arribar els reis màgics a plaça un home digué a un nin petit: "No sé si vendran els reis, avui, perquè fa molt de fred". I el nin li va respondre: "Pot ser, perquè allà veig un disc de prohibit passar".

En Xerrim

L'AJUNTAMENT INFORMA

Resum de l'acta de la sessió plenària ordinària celebrada dia 12 de gener de 2001

Comunicacions de batlia

1- Es dóna compte de l'aprovació de l'estat de liquidació del Pressupost de l'Ajuntament de l'any 1999, pel batle de la Corporació.

2- S'informa del nou calendari de recollida de mobles i neteja de camins de la Mancomunitat per a l'any 2001.

3- Es comunica l'estadística del tercer trimestre de 2000 referent a la recollida selectiva e paper-cartró i de vidre a Montuïri.

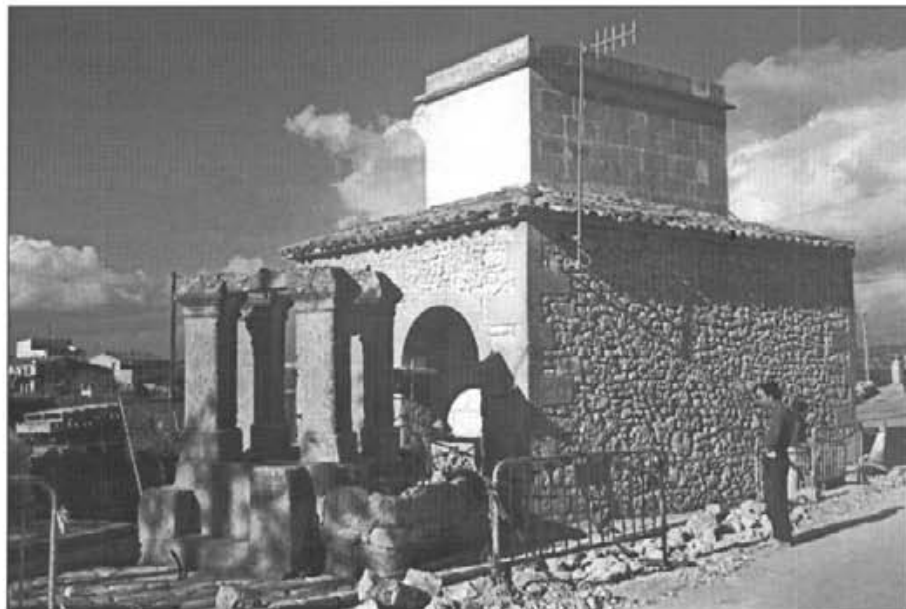
4- S'adjunta la memòria de la gestió del sevei d'aigua potable i sanejament dels municipis integrats al Consorci de Mallorca.

5- Es dóna compte de l'aprovació de la revisió del resum numèric del padró d'habitants de Montuïri.

Els Cossiers de Montuïri

D'acord amb les conversacions mantingudes amb el Cossiers de Montuïri en les quals varen manifestar el seu acord per majoria de fer un viatge a Valls en la intenció de ballar a un acte públic de les festes d'aquella localitat, es va treure a debat aquesta proposta, intervinguent en primer lloc el regidor Nicolau exposant que són ells mateixos que plantegen el viatge per viatjar més que per ballar, afegint que "anar-hi per aprofitar el viatge és de vergonya" com també que "feim un mal favor deixar-los-hi anar". Miralles va afegir que si en altres ocasions se'ls ha dit que no (com fou el cas de Savall o a Lluç amb motiu de la celebració dels 700 anys) no hi ha perquè ara es faci una excepció als Estatuts.

Com també se sentiren altres frases dels regidors de l'oposició tals com que no s'ha argumentat el motiu i que no són tots els que hi volen anar. El batle diu que la trobada a Valls és una festa declarada d'interès general per la Generalitat de Catalunya, que només se celebra cada deu anys, a Valls -bressol dels castellers- i reuneix les mostres culturals autòctones més representatives. Els Cossiers fa sis anys que ballen i no han sortit mai a ballar, per la qual cosa és una sortida excepcional. Consideram que dóna prestigi als Cossiers i al poble de Montuïri. Tret el

Les obres de restauració del Pou del Rei donaran un altre aspecte a aquell lloc tan emblemàtic

tema a votació, la proposta fou aprovada per 6 vots a favor (PP), 3 en contra (Nicolau, Servera i Miralles) i 2 abstencions (Verger i Ginard).

Conflicte en defensa de l'autonomia municipal

Es va acordar per 6 vots a favor (PP) i 5 en contra (PSM-PSOE) iniciar els tràmits per a plantejar davant el Tribunal Constitucional un conflicte en defensa de l'Autonomia Local contra l'article 17 de la Llei del Parlament de les Illes Balears 12/99 sobre mesures tributàries, administratives i de funció pública i econòmiques en la seva redacció.

NOTÍCIES DE L'AJUNTAMENT

Ja han començat les obres de restauració del Pou del Rei

Aquestes obres que es realitzen i que estaven previstes dur a terme des de fa un cert temps, consisteixen en la recuperació de les parets primitives i de l'empedrat del pis. Així es recuperarà el més emblemàtic dels cinc pous públics existents a Montuïri. Està previst que les obres finalitzin a finals d'aquest mes de febrer.

Les obres el pavelló cobert també van a bon ritme

A finals de l'any passat es varen començar les obres per construir el pavelló cobert amb el moviment de terres a fi d'iniciar la construcció dels fonaments del que serà el futur pavelló cobert. Es preveu que acabin a finals d'aquest any 2001. D'aquesta manera es durà a terme el projecte tan desitjat per tots els montuïrers amants dels esports i així poder gaudir d'unes instal·lacions adequades per poder practicar el seu esport, encara que plougui.

Els darrers dies del carnaval 2001 se celebraran el proper dia 24 de febrer

Mancant pocs dies per al Carnaval, l'Ajuntament convida tots els ciutadans a participar a Sa Rua, la qual començarà a les 5 de l'horabaixa d'aquest dia 24 de febrer. Es podran inscriure fins un dia abans a les oficines de l'Ajuntament. Hi haurà premis per a les millors carrosses, premis, com ja es costum d'anys anteriors, per a les comparses i premis individuals, a més de gratificacions als participants.

Cavalcada dels Reis Màgics

La primera manifestació popular de 2001 tengué lloc el 5 de gener amb motiu de l'arribada del Reis Màgics a plaça. Fou, com cada any, una vetlada de goig, sobretot per als nins petits, en el repartiment de les joguines.

Concert de Nadal

Una de les millors manifestacions coral-instrumental oferta a Montuïri fou la que poguérem gaudir el vespre del passat 7 de gener. La Coral Mont-Lliri, la Coral dels Antics Blavets i el conjunt instrumental "Gabriel Miralles", dirigits tots per Vicenç Juan Rubí, emocionaren els nombrós públic assistent al concert a l'església.

Vetlada de Sant Antoni

El "quintos" a la Plaça Vella amb música i torrada feren participar de la seva alegria als joves que prengueren part a la vetlada, dia 20.

Beneïdes

Enguany, com cada any, el diumenge següent a Sant Antoni, dia 21, les beneïdes del migdia en Es Dau reuniren un bon grapat de gent que es va divertir amb les carrosses i va participar acudint a la benedicció. No mancaren les gloses.

Dinar de Bona Pau

Dia 27 celebrarem el dinar anual de Bona Pau amb assistència de tots els qui de qualque manera col·laboren a les tasques d'elaboració i divulgació d'aquesta revista. Commemorarem, naturalment, el 49è aniversari.

Els Cossiers ballaren a Vic

Els dies 27 i 28 els Cossiers ballaren a Vic (Tarragona) en el marc d'una mostra cultural autòctona que allà se celebra cada deu anys. (N'oferirem més informació al pròxim número).

Els components de la Coral Mont-Lliri, de la dels Antics Blavets i del Conjunt Instrumental "Gabriel Miralles" després del concert de dia 7

Nova Junta Local del PP

Dia 27 a les eleccions internes del PP es va renovar la junta local, la qual va romandre així: President: Gabriel Matas, Secretari: Gabriel Arbona, Vocals: Raimundo Arbona, Joan A. Ramonell, Baltasar Nicolau, Maria Arbona, Maria Manera, Josep Xamena... i fins a 22.

Rellevament a la Cooperativa

Dia 31 va cessar després de 10 anys de gerent, Gaspar Mas Miralles (per anar a ocupar un altre càrrec a la Cooperativa del Camp Mallorquí) i l'haurà substituït en la gerència a partir d'aquest 1 de febrer, Rafel Alcover Amengual (des Castellet).

Levi's

DIESEL

Avirex

Lee

MANS

L'Almoïna, 30 · Tlf. 971 16 84 56

▼

Porreres

▼

AVTA

CAT

ART

ORIGINAL DE BÉGIN

adidas

bar

Ca na Poeta

music

Carrer Major, 7

• Telf. 64 65 29

• Montuïri

Miquel Trias Cañellas (Canaricultor)

Ens ajuda a entrar dins el món dels canaris i coneixer-los de més prop

Tenim l'adreça del seu domicili, però quan hi anàrem no sabérem exactament on era. Un senyal alegre i musical ens orientà: el cant dels nombrosos canaris que se sentia des del carrer. Quan en Miquel Trias Cañellas, propietari i criador dels esmentats ocellets ens convidà a passar dins l'habitació, s'atenua notablement i per uns moments la gatzara de la multitud de petits essers multicolors, per tornar reprendre el seu cant, cada un pel seu compte, després.

A sostres i ordenadament col·locades 24 gabietes blanques donaven estada a nombroses parelles de canaris. Dins altres gàbies més grosses, situades a un altre indret de l'habitació també es feien sentir altres grups de cantaires. Era una espècie de concert de cant, desordenat i al mateix temps agradabilíssim. Molt pocs d'aquests canaris eren grogs, més bé de tots colors: verds, favadets, blancs, grocs, vermells... allò era l'arc de Sant Martí. En Miquel ens fa passar a la part posterior de la casa on a l'aire lliure també hi ha diversitat de plantes. A un cantó, un habitatge de plàstic, vidre i reixeta fina alberga un centenar o més de canariets, també de variat colorit, que es mouen contínuament donant la benvinguda als visitants amb alegres trinats. És un espectacle agradós que acarona la vista i l'oïda. El qui escriu els contempla amb plaer i sorprès; en Trias ho mira amb satisfacció.

Tots aquests ocellets són el resultat d'uns estudis preliminars, així com l'esment, atenció i remirament que hi ha posat el nostre entrevistat.

Aquest és una persona metòdica i organitzada. Basta veure el muntatge que alberga aquesta multitud de cantaires vestits de mil colors. És també precís amb el llenguatge que emplea i un home —relativament jove— que inspira confiança. Al llarg de l'entrevista el lector l'anirà coneixent. Va néixer a Ciutat l'any 1943. Ha complert, per tant, els 47 anys.

A la terra on viuen els canaris en llibertat són de color verd

Té un germà major, en Vicenç. Féu el batxillerat en el col·legi de Sant Francesc i és Perit Mercantil. Actualment, i des de fa molts d'anys, és empleat de banca.

Es casà el 8 de novembre de 1975 amb Antònia Garau Gelabert. Tenen dos fills: Vicenç i Francisca, de 23 i 20 anys respectivament.

— Com t'iniciaries o entraries dins el món dels canaris?

— En realitat es pot dir que tota la meua vida els he tengut a prop. El meu pare era un gran aficionat a criar-ne i com et pots suposar jo també vivia prop d'ells.

— Tenir un canari és fàcil, molta gent el té, però cuidar-ne un exèrcit requereix tenir uns coneixements determinats que no s'aprenen en dos dies. Aquesta pregunta va lligada íntimament amb l'anterior. Pots donar-nos més detalls?

En Miquel ens contempla amb una mirada oberta, pròpia d'una persona que no ha d'amagar res.

— La veritat és —ens diu— que aprecii molt aquests ocellets: fos, com he dit, perquè el meu pare s'hi dedicava o també perquè vaig conèixer amb ells molts d'anys, el cas és que es fan estimar. Quan em vaig casar, fixant la meua residència a Montuiri i tenint espais suficients, vaig decidir dedicar-me a la seva cria com un aficionat més. Tenia, com he indicat abans, uns certs coneixements, però per evitar un fracàs, tenint el trull en marxa, vaig estudiar el tema a fons i anticipadament, per disposar de la informació necessària. Una vegada decidit, començava a muntar la instal·lació i la cria. La planificació, la inversió amb les despeses del muntatge i altres, a més de la dedicació, tenen la seva importància. Si ho vols fer bé, costa doblers i temps. Fa uns quatre anys que em dedico a criar-ne.

— D'on procedeixen els canaris?

— El canari és original de les illes Canàries, on viuen en llibertat com per aquí els gorrions i són de color verd.

Ferreria Rafel Miralles

Més de 20 anys
treballant el ferro

Carr. Palma-Manacor s/n • Telf. 971 64 62 88 • Montuiri

– Per què la gran majoria que veim engabiats són de color grog?

– És degut a una mutació natural. Els qui els criam també aconseguim, mitjançant l'aparellament o altres sistemes, que sien d'un color determinat. Com veus n'hi ha de mil colors. El criador de canaris arriba a tenir el color que vol, a base d'encreuaments i amb el pas del temps surt el color desitjat.

– Per què aquests estan aquí i els altres, nombrosos també, separats, dins una gàbia grossa al corral?

Somriu lleugerament.

– Dins aquesta habitació d'aquí –ens diu– hi viuen els privilegiats. Canten molt bé. Als altres de la gàbia gran, els estic observant constantment i d'un mode rigorós. Quan algun es destaca en el cant el pas amb els cantaires.

Precisament el cant d'aquests a anat en augment. Sembla que ens volen obscurar amb les seves especials facultats musicals. Els donam una mirada; és un agradable espectacle multicolor, on cada un sembla vol esser el millor.

– El que has dit requereix temps, paciència i coneixement a més de gran afició.

– Així és. Estudiant-los detingudament i posant molta atenció els tenc catalogats pel seu cant i la seva intensitat. També pel seu timbre... si reuneixen les condicions els pas, com he dit abans, amb els privilegiats. Els altres han d'esperar per ascendir.

El nostre amic s'aixeca de la cadira i d'un calaix hi treu un casset. La figura d'un canari grog guaita en una de les cares on es llegeix: "El gran tenor" (Timbrado español).

– Mira –ens diu– aquest és el campió del món de cant. Tots els que veus engabiats aquí, l'escolten cada dia un temps determinat. Amb ell aprenen i milloren el cant propi.

– Què se sol pagar per un canari que canta?

– Unes tres mil pessetes, sia del color que sia.

– Sempre hi ha bo i millor. Què val un canari excepcional?

– S'han arribat a pagar 50.000 pessetes.

– Amb quin tipus d'ocells es pot encreuar un canari?

– Es pot reproduir amb les cadernerres, verderols, verderolins, passarells i amb el

Un esbart dels canaris de Miquel Trias

famós "cardenalito" de Veneçuela. Aquest és de la mateixa família i la seva descendència sol tenir el color vermell. El "cardenalito" és de la mateixa estirp del canari.

– Una qualitat important del canari?

– El cant; però també hi ha el color i el plomatge. Els meus els selecciono pel cant.

– Existeixen els concursos de canaris?

– Sí, però jo no hi participo. Els tenc per fruitar-ne, escoltar-los i admirar-los. Però en venc qualcun. Si a algú li interessa pot venir a cercar-lo.

– La base principal de la seva alimentació?

– Com tothom sap és l'escarola i en

l'estiu també lletuga tendra i fruita. En l'hivern, a més de l'escarola convé donar-los gra ric en grasses, com el cànym, nabina, llavor de lletuga, "negrillo", a més de complements vitamínics. L'aigua per beure no els pot faltar mai i és important que tinguin una banyereta, ja que els agrada molt rentar-se.

– Com resisteixen els canvis climàtics?

– Algun animallet d'aquests ha resistit fins a quatre graus baix zero. Però la seva temperatura ideal són els 25 graus.

– Tenen problemes sanitaris?

El nostre interlocutor obre una porteta d'un moble blanc i ens mostra multitud de tubets i capsetes de medicaments.

(Continua a la pàgina següent)

Montuiri

971 646 460

Bar Can Pieres

(Ve de la pàgina anterior)

– Generalment, no. Però jo practico la medicina preventiva.

De cop es gira cap als cantaires, que havien armat un sorell impressionant amb els seus cants.

– Pssst...!!! "A callar!" –els diu amb veu enèrgica–.

Els ocellets acaben el seu cant en sec. Es fa el silenci i fins al cap d'un cert temps no tornam sentir els seus cant.

– Quina temperatura té el cos del canari?

– Essent bo i sà uns vint graus... Voldria dir que si algú té algun dubte o problema amb els canaris, m'ho pot comunicar i si puc els ajudaré. Els donaré la meva opinió.

El qui escriu respira profundament.

– Tens altra o altres aficions?

Està un breu moment abans de contestar.

– Iddò, sí –ens diu–. Som aficionat al judo. Tenc el cinturó negre d'aquest esport i També en sóc monitor.

(Cinturó negre és la màxima categoria d'aquest esport)

– Volem suposar, per tant, que t'agrada l'esport.

– Així és, però la particularitat és que m'agrada més practicar-lo que contemplar-lo.

– Quin tipus de literatura et crida l'atenció?

– M'agraden les biografies, però no tenc temps per llegir.

– Viatges freqüentment?

– En certa manera. Practicant el judo intensament, de fadrí, vaig conèixer tota la Península. Quan em vaig casar vàrem visitar Londres.

– Digues, per favor: una bona pel·lícula o un partit de futbol?

– Sens dubte, una bona pel·lícula.

– El teu heroi de ficció?

– "El capitán Trueno".

– I el personatge real que admires?

– És molt real, perquè és el rei... Per cert et contaré una anècdota. Vaig coincidir en una reunió amb el príncep Felip. Era un vetllada sense transcendència. Em vaig dirigir a ell en un moment determinat i em contestà en mallorquí. Per mi fou molt gratificant que em contestàs en la meua llengua.

– Una opinió de la societat actual. La del món occidental.

– La societat actual va errada. Destruïm la capa d'ozó, embrutam el planeta, consumim les reserves naturals a gran velocitat... i mentrestant no sabem ajudar amb eficàcia al tercer món.

– Què és la felicitat?

– És... dur a terme, treballar una illu-sió, i veure com es desenvolupa segons el pla previst..

– Com jutjaries la TV?

– La TV és un "comecocos" que només dóna ensurts i males notícies.

– Amb quin tipus de persones passaries gust de prendre un cafè el temps que dialogau?

– Amb qualsevol persona intel·ligent que sabés respectar no només les meves opinions, sinó també les de qualsevol altre, malgrat haver-hi disparitat de criteris.

– Per acabar, Miquel: la qualitat que més admires en una persona?

– Sens dubte, l'honradesa.

L'entrevista ens ha fet recordar una vella cinta: "El hombre de Alcatraz", un penal dels EE.UU. on el protagonista, un reclus, es cuida d'un ocell que té engabiat. Arriba a ser un gran especialista en ocells malalts o ferits. Ens fa pensar també en les moltes persones que s'ocupen dels animals, en totes les persones que saben compenetrar-se amb els essers inferiors, ocupant-se d'ells d'un mode o altre i alleujant els seus sofriments. Mentre existeixin aquestes persones, existirà també la bondat i la tendresa.

Miquel Martorell Arbona

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tífs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11
Pol. Son Castelló 07009 Palma de Mallorca

Super Montuïri Extens assortit

Gran varietat de productes d'alimentació

Peix congelat • Carnisseria

Xarcuteria • Panaderia

Fruita i verdura • Begudes • Neteja

I TOTA LA NOVA GAMMA DE "LEADER PRICE"

Av/ Es Dau, s/n

Tif. 971 64 67 60

Montuïri

Cançons d'en Biel: entre gloses i poemes

Adéu-siau, cançons

Recordances, ses cançons d'en Biel, acaben aquí: just a l'inici del nou mil·lenni, pocs dies després d'aquell graciós eclipsi de lluna que fa uns quants vespres poguérem veure amb tota la seva misteriosa majestuositat i ens féu sentir més petits que mai i més immensos que mai ens mostrà l'univers on donam voltes.

Adéu-siau cançons que em serviren per reviure moments llunyans que d'una manera o altra feriren el meu cor.

Gràcies a tots els que han tengut la paciència de llegir-me. Junts recordàrem madò Miquela, aquella bona persona que feia sempre el tragí entre el cantó de Can Quelet i el carrer de Sa Trona; junts cantàrem al rupid, al tord i al busqueret de batzer, al ca mè i a na Maria Antònia Salvà; junts visquérem una nit de reis amb sabates al balcó, un vespre de cap d'any i un dia de neu a la ciutat; junts acompanyàrem aquella parella de vells que al centre de Madrid, ajupits, envestien la seva darrera costa avall o descobrírem la fredor d'una tomba sense flors; junts vérem el cistell florit en mans d'una minyona, obrírem un dels regals més estimats que m'han fet mai essent sols un confit embolicat dins un paper; junts sentírem la sequedat agostenca del dia malalt o la fredor confortívola que exhala el nostre camp quan arriba el pròleg de l'hivern; junts ensumàrem l'aroma que encara porta, ja sec, aquell brot de romaní collit fa tants d'anys a una encletxa de la murada de Jerusalem; junts potonejàrem la canaleta, testimoni d'un lloritè enginyós per arribar a l'arbre que aferrat al roquissar mantenia encara dret el seu socam; junts sentírem, quasi a cau d'orella, el primer batec del cor d'una néta.

Junts tornàrem a reviure aquella afebrissada del camp del Fortí, això sí, contada amb qualque error ja que els anys no passen debades (aquell dia el porter devia esser en Marçal que s'havia oblidat les "palomitas" al Revolt i li feren dos gols ben aviat). Així i tot juraria que vaig veure en Biel Sampol repartir coces com un llagost de call vermell.

Junts, fa una mesada, poguérem complir amb totes les normatives de diccionaris i enciclopèdies posant, segon la

inspiració de cadascú, música a les estrofes d'un cantusseig.

Han estat uns mesos, vos ho asseguro, gratificants. Això de remoure papers i tornar llegir un pic i un altre allò que un dia vaig escriure, fins a trobar el cós de l'agulla que ens permeti enfilars la història cercant una explicació a l'impuls que originà aquell escrit, ha estat una experiència que m'ha compensat exorbitadament de la feina que m'ha duita. Si endemés tenc la sort que qualcú et digui pel carrer que aprecia els teus escrits, no es pot demanar més.

Queden prou papers amb història per contar, però dormiran, tal volta ja per a sempre, dins calaixos ben tancats. De tant en tant cercaré excuses per omplir un tros de **Bona Pau**, perquè som dels convençuts que **Bona Pau** l'han de fer entre tots; és una part del poble, no diré, perquè em pegarfeu, com els cossiers, emperò sí com els graons, el Pou del Rei o el lledoner del cementeri.

Ara voldria em permetéssiu fer ús de dues encomiades, que sempre he llegit amb fruïció. Una és el poema *Mot final* d'en Costa i Llobera. Comença: "Finí l'aplec, adéu-siau cançons", i acaba "Amunt, amunt els cors!". És un perfecte resum de l'esperit d'en Costa: vibrant i èpic.

L'altra és el poemeta *Eplleg* de na Maria Antònia Salvà, amb uns darrers versos que diuen:

"Quan llueixi l'estelada,
pugui en l'alta nit callada
adormir-se amb pau mon cor"

Són, sens dubte, una mostra de la placidesa i dolça serenor que destil·lava la poetessa de Lluçmajor.

Són dues maneres de dir adéu.

Jo, per anar-me'n vull deixar veure un poc de mi mateix, per això a l'hora de la darrera cançó he triat aquesta, una mena d'autoretrat fet per un que sols no sap agafar així com toca un llapis:

Lo que jo cerc

Cerc dintre meu un redol calent per asseure-me a sota de la marjada que em guardi del fred del món, i amb l'esquena redossada poder mirar cap enrere -manyoc d'uns anys que no hi són-

Colze amb colze amb mi mateix
un llarg caminar m'espera.
Passar el tirany de la vida,
tornar prompte a fer camí
per l'indret de la dreuera.
Avant l'horitzó m'espera,
la consciència tranquil·la.

És hora de caminar
dolç, l'horabaixa convida.

Febrer de 1971 - Febrer de 2001
Biel Camps i Ferrer

Ortopèdia MANACOR

Àngel
Ascaso
García

TÈCNIC
ORTOPÈDIC

Plaça Rector Rubí, 3
Tlf. 971 552 614
Fax 971 462036
07500 Manacor

Els darrers dies, un temps

Aquest text el vaig escriure va més de vint anys, possiblement s'acosti als vint-i-cinc. Una dia vaig anar al pou des Dau i vaig demanar "al vellets del pou des Dau" que em contassin el que passava al temps de carnaval a Montuïri. Fou un escrit que vaig publicar en català a la premsa de Ciutat en ocasió de la festa dels Darrers Dies

La celebració del "Darrers Dies" han canviat d'un temps a altre. Els nostres padrins es divertien d'una forma diferent a la que ho feim ara. Potser fos una festa més esperada, més viscuda, més animada... Resulta difícil comparar perquè no

hi ha cap temps igual.

Els darrers dies de Carnaval esdevenien a la Part Forana tot un aplec d'activitats, de festa, de costums que recorden els nostres majors. La duresa de la Quaresma, les creences religioses feien

a Montuïri. Tots ells ja són morts, però la seva veu, els seus records han romàs escrits en aquest reportatge que reproduïm, ara que torna el temps que precedeix a una molt diferent Quaresma. Al text, hi he incorporat altres informacions que vaig poder aconseguir d'altres persones, especialment, dels meus pares.

que aquesta època de l'any assolís una fita especial dins el quefer de cada dia.

ELS VESTITS, TEMPS ENRERA

"Els disfressos eren de quatre pedaços vells o els vestits dels seus germans o familiars. Vestir-se de mariner o militar era usual ja que eren els pocs vestits que disposaven dels seus germans o familiars per haver fet el servici. No es podien gastar els doblers que ara es gasten amb vestits.

Els més típics eren els de la mort quan es passejava pels carrers i que les dones acompanyaven amb un llumet; també, els vestits de les núvies o els nuvis".

S'ha sentit parlar molt a Montuïri de la carota d'En Doia, molt lletja i que sortia cada any.

Per altra part, es recorda que cada any apareixia un cap de cavall. Un home s'abrigava un llençol i al cap de cavall li posaven cabeçades. Un home el manava i cridava:

*Es meu cavall és valent
i fa moltes valenties,
només surt es darrers dies
per donar gust a sa gent*

*Es meu cavall duu sabates
per no anar descalç, a peu;
i ell fa més via quan jeu
que un altre en anar de quatres"*

BALLS D'AFERRAT

Cada diumenge es podia anar a ballar "ball de bot". A Can Sampol (avui Can Xorri de plaça) i a Ca N'Aloi hi havia ball d'aferrat. Abans d'acabar-se la festa rifaven un pollastre o una ensaimada, els allots regalaven a les allotes rullles de caramel. També, de vegades, hi havia ball damunt els cafès de Can Tomeu i Can Pieres.

Una padrina recorda que "feien ball de sala amb un orquestra que es deia En Xondo. Una altra comenta que "a Montuïri eren més avançats que a altres pobles perquè aquí ballaven d'aferrat i altres pobles, no". "Sempre ho han estat els montuïrers", acaba reconeixent.

OMEGA

Cindy Crawford's choice

New Constellation

OMEGA
The sign of excellence

Joyeria Fermin

“A Montuïri eren més avançats que a altres pobles perquè aquí ballaven d'aferrat i a d'altres pobles, no”

“Si menjaven carn el temps de Quaresma, es cometia pecat”

TOCAR BAULETA

El córrer pels carrers, el tocar bauleta, tirar olles bombetes fuses dins les cases... eren actes reservats gairebé als allots; malgrat això, “si a mi m'agradava un al.lot, anava a tocar bauleta a casa seva”.

Un dels nostres padrins ens consta aquestes proeses així: “Quan jo era jove es reunien tots els amics. Un duia una olla i quan s'acostava la nit, dèiem: Voleu una ollada?. Els qui vivien a la casa deien: no!. Tiràvem l'olla per terra i començàvem a córrer. Alguna vegada nos esperaven darrera de la porta”.

“Per tocar bauleta es posava un fil fermat a una baula i estiraven i no sabien qui tocava. L'amo sortia i no trobava ningú. Tornaven a estirar i tornava tocar la baula. Però qualcú mos encaçava amb ses corretjades i n'hi havia que rebien o també els amollaven el ca... Qualque pic, l'amo mos esperava darrera del cantó i betcollada ve i betcollada va”, comentava l'amo En Pere Frare, un simpàtic vellet montuïrer de noranta anys que tota la seva vida ha fumet i fuma amb pipa.

Les corregudes podien resultar dramàtiques perquè “un dia vaig haver de córrer davant de la Guàrdia Civil -retreu un altre Pere- i vaig haver de botar una paret de deu o dotze pams”.

DEJUNI

Els joves d'avui ignoren el que havien de fer els nostres padrins en l'aspecte alimentari durant el temps de Quaresma. El qui som de la dècada prodigiosa, els nins i allots dels anys 60, encara ho hem viscut. Durant els quaranta dies que anaven del Dimecres de Cendra fins al dia del Ram i, també durant la Setmana Santa, no es podia menjar carn. “Als darrers dies es menjava es potó des porc i les xulles amb molta alegria. Si no s'acabaven la xulla o la cosa des porc, llavors el dimarts anterior, al comença-

Era un dels primers carnivals al començament de la democràcia

ment de la Quaresma, havien de menjar-se-les, i ho havien de fer abans de mitja nit. Si ho feien després o durant els temps penitencial era un pecat.

“FÈIEM MOLTES ANIMALADES”

Era usual fer el “cavall renego”, ortigar les allotes, cremar-les el sarró de les filoses perquè les allotes no poguessin filar en aquest dia, o els prenien el dinar o l'amagaven a les que anaven a fer feina a jornal a fora vila.

El Dijous Llarder, quan les allotes tornaven de cavar faves, hi havia el costum que els “mascles els esperassin i les ortigassin o les esquitxassin amb aigua”. Elles els esperaven darrera d'una finestra i els tiraven un poal d'aigua

Aquesta forma de divertir-se contrastava amb unes altres més fines. “Cantàvem cançons adequades a aquell temps amb ximbombes i flabiols....

*Sa ximbomba ja és passada
jo que volia ballar;
ma mare em fa filar
cada vespre una fuada,
no me deixarà colgar
que no l'hagi acabada.
L'amo de Son Cuneta
té una perdiu cantadora
i la guarda per sa senyora
quan l'hagi de menester”*

“Fer fil” era una forma fina de dir paraules d'amor o dolces a la seva enamorada en aquests dies aprofitant que s'anava disfressat. Mentre les enamorades filaven amb la filosa, els enamorats hi anaven a fer bulla i els tiraven confits, bombons, gerretes...

Així ens han contat els nostres majors els seus darrers dies, un temps. “Cualquier tiempo pasado fue mejor”, recita el poeta castellà Jorge Manrique. “Qualsevol temps és diferent”, podem concloure nosaltres.

Biel Gomila

centre
d'anàlisis
biològiques
s.a.

Anàlisis Clíniques

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns, dimecres i
divendres: de 8'30 a 10 hores

Carrer l'Almoïna, 49
Porreres
Tif. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas, Asisa-Muface, Agrupació Mútua, Axa-Mare Nostrum, Imeco-Caja Salut, Groupama, L'Aliança Novomèdic...

LLIBRE NOU

El desgel de la memòria
De Lluís Servera Sitjar

Com indica el títol de l'obra, els records significatius per a l'autor van passant per davant els seus ulls com un corrent d'aigües desgelades en un riu. El poeta n'a-

gafa 36, d'aquest records, els converteix en 36 poemes i forma amb ells el contingut del llibre. Hi ha diversitat de temes

que el lector atent podrà anar descobrint, revestits amb llenguatge genuïnament poètic. Estan escrits en estramps, o sia vers lliure, rítmics i musicals, gràcies a les variades figures retòriques que l'autor hi empra.

Els poemes demanen un esforç d'atenció, interès i entrega al lector; però el recompensen amb pensaments profitosos per substanciosos; i una ininterrompuda desfilada de bellesa literàrio-poètica.

Ens congratulam de tenir un paísà tocat pel dit dels déus, capaç d'oferir-nos, en els seus temps, llibres de poesia. Enhorabona a Lluís Servera Sitjar.

Josep Oliver i Verd

Editat pel Centre Cultural Capaltard amb la col·laboració de l'Ajuntament de Montuïri.

VI Concurs de Conte Curt Juvenil Sant Bartomeu 2001

Bases

1. La revista **Bona Pau** amb el patrocini de l'Ajuntament de Montuïri convoca el VI Concurs de Conte Curt Juvenil Sant Bartomeu 2001.

2. Hi podran participar tots els menors de 25 anys, nascuts a partir de 1976 i empadronats a Montuïri.

3. Els premis per aquest VI Concurs de Conte Curt Juvenil seran els següents:

1r premi	30.000 pessetes
2n "	20.000 "
3r "	10.000 "

Les altres bases són les que apareixen en els números 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10 i 11 corresponents al X Concurs de Conte Curt Sant Bartomeu 2001 i que foren publicades a l'edició del passat gener de la revista **Bona Pau**.

Montuïri, 1 de febrer de 2001.

Montuïri tira-tira

El proper dia 25 de febrer es farà el 7è itinerari titulat els Sons Maiols. La partida serà, com de costum, a les 10 del matí des de la plaça del poble. Caminarem per les carreteres velles de Porreres i de Randa cap a la possessió de Son Trobat. Des d'allà cap a la carretera de Manacor i pel camí de Sa Fita, que separa Montuïri d'Algaida, ens dirigirem cap a la carretera de Pina, i de d'allà cap a la de Son Fornés i de cap a Montuïri. A grans trets aquest serà el recorregut per dins el nostre terme. El dinar serà de pa i taleca i el lloc s'avisarà oportunament.

Aprofitam per recordar que el darrer itinerari, el vuitè, serà urbà, dia 1r de maig. Dos joves ben preparats ens mostraran els valors de més interès cultural del poble. Col·laborem. Gràcies.

També volem fer avinent que Comissió dels 700 anys va proposar a l'Ajuntament l'edició d'un llibret amb el contingut descriptiu dels vuit recorreguts. Un volum que podrà ser de gran utilitat per conèixer i trescar el terme i llocs d'interès cultural de dins la vila.

Taller mecànic Planxa i pintura

Constantino Ruiz González

C/ Ramon Llull, 46 • Tlf. 64 61 84 • Montuïri

Area de servei Ses Jardines

Estació de Servei

Mini-Market • Rentat de cotxes

Bar Restaurant

Berenars • Cuina casolana

Carr. Palma-Manacor Km. 29'3 • Tlf. 971 64 61 46 • Montuïri

L'església tindrà la categoria de **Bé d'Interès Cultural**

L'expedient romandrà conclòs en el termini d'un any

La declaració del temple parroquial de la vila de Bé d'Interès Cultural es pot considerar ja un fet, segon manifestacions del cap responsable de l'Àrea de Patrimoni del Consell Insular de Mallorca. Una consideració que serà duita a terme en el termini d'un any, ja que el 21 de desembre passat es va aprovar la incoació de l'expedient, decisió que difonguérem a l'edició del mes passat i que el mateix rector ja va anunciar a la feligresia des de la trona.

A més del nostre temple, també serà declarat BIC l'església parroquial de Santa Maria de Sineu, ja que ambdós conjunts arquitectònics tenen una enorme vàlua històrica i artística dins el patrimoni eclesiàstic.

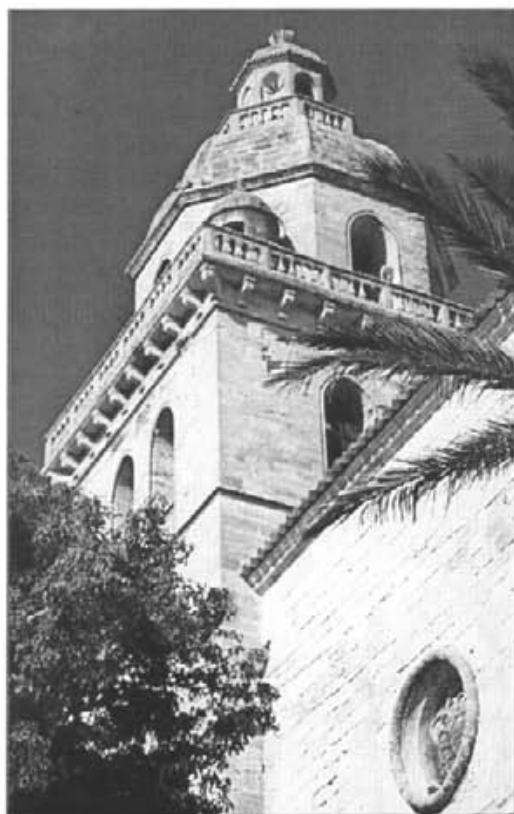
Aquesta declaració de Bé d'Interès Cultural de la nostra església, segons deia el mateix responsable de l'Àrea de Patrimoni, representa un retorn després

d'una desena d'anys a la filosofia de les declaracions BIC en favor de determinats immobles que són patrimoni de l'Església. I aquesta elevació a dita categoria per part del temple parroquial suposarà un major grau de protecció; tant és així, segon explicava Barceló (responsable de dita àrea en el CIM), que a partir d'ara la protecció del temple no afecta únicament el conjunt immoble, sinó també tots els elements mobiliaris de l'interior de l'edifici, com són els valuosos retaules. Per altra part, la protecció dels elements litúrgics que ornamenten l'església representa una vertadera passa endavant cap al control directe de tot aquest conjunt de peces artístiques que tradicionalment han restat a l'oblit i en moltes ocasions sense catalogar.

Encara afegia l'esmentat responsable que la declaració de bé d'interès cultural significa també una protecció integral de tot el conjunt i de fet serà la primera vegada que l'inventari contemplarà una descripció exhaustiva de tots els retaules.

No hi ha perquè afegir la satisfacció que els entesos i amants de l'art sentiran per aquesta decisió. Però qui més gaudiran serem el mateixos veïns de Montuïri. Tothom ho vaurà amb bons ulls, sobretot si consideram que Montuïri, sense el conjunt de l'església al llindar dels graons, a l'estil d'un meravellós bloc arquitectònic que des d'allà domina tot el nucli urbà i quasi tot el terme, constitueix una harmònica peça fonamental que exalça el nostre poble.

Per això quan qualsevol visitant es dirigeix a la vila, la primera impressió que se'n du és la d'aquesta imponent obra, la qual, exteriorment, des d'enfora no sembla malmesa pel pas del anys; no obstant, nombrosos signes d'erosió han anat apareixent a la façana principal del temple, i on més un se n'adona de l'erosió és en el portal principal, anomenat "dels homes", on recentment ja s'havia iniciat la restauració, i posteriorment i amb seny, atura-

da. La fusta ara adossada al peu de les pilastres suposarà una nova i decisiva restauració, en aquests moments encara no determinada amb exactitud.

Com ja hem esmentat en diferents notes històriques publicades anys anteriors, els nostres lectors saben que l'actual església data del segle XVI i fou renovada entre els anys 1755 i 1773, just al costat d'on hi havia el cementeri i posteriorment cobert i des d'aleshores anomenat "Es graons". La façana és un mur amb portada sòbria i rosassa i la paret lateral té la categoria de façana principal, la portada de la qual data de 1648, segons es pot veure en el medalló amb escut de la vila que corona l'entrada principal. A les dues façanes hi ha sengles rellotges de sol. El campanar és de cinc cossos amb dobles finestres en el cos superior, amb balconada i torrelló octogonal, sobre el qual s'assenta la gran cúpula.

O. Arbona

Nota: Moltes dades són preses de la ressenya que publicà el *Diari de Balears* de dia 15 de gener passat, firmat per Caterina Veny

PRESÈNCIA DE MONTUÏRI EN LA PREMSA POPULAR DEL VUIT-CENTS - V

Sa novena de ses ànimes (rondalla)

(Articles de costums: "Tot el món és món... fora Montuïri")

L'amo en Tomeu és un homo antic, si hem de creure sa fe de baptisme que li dóna una antiguitat de 70 anys en es gremi de l'esglèsia; lo que fa dir a la gent, que és cristià vell. Per això serà també que l'amo s'enfada molt, quan es senyor li diu que és un neo-catòlic. És lo que més greu li sap que li diguin.

L'amo diu sempre que no en té tants d'anys, i que és que li surten damunt es baptisme són una mentida des capellans que la duen d'ell des que va néixer.

Jura que si aleshores hi hagués hagut *requistro sevill*, no li *perposarien* haver nat l'any cinc; perquè ell estava segur d'haver vengut a n'el món l'any dotze, i que era bessó amb sa Constitució.

L'amo en Tomeu estimava tant sa seva germana de llet, que sempre deia que *derramaria per ella la última gota de sang*.

Era nat i vivia a Son Aixellat, possessió d'un misser. Es senyor vell va fer anar l'amo, quan era al·lot, a ses escoles; després l'ensenyà d'esser perito o *esperitò*, que diu ell; i totsol va arribar a aprendre qualque cosa de liquidacions.

De sentir ses respostes que dóna es senyor quan està en es lloc i van a consultar-li si a ses sabates des mort, que era mascle, hi tenen part ses femelles, ha après de mitja misèria, i amb s'anomenada des senyor jove, va tota la vila a demanar consells a l'amo, que los dóna com ell diu, en *ausencias y enfermedades*,

perquè és homo prudent que no vol fer mal a n'es misser.

Aquest sebre que devia a n'es senyor mort, de qui deia que era estat per ell *más que el autor de sus dias*, li va valer esser es primer jutge de pau de la vila, reelegit fins que li posaren es nom de jutge municipal, que no li agradà gaire; no volia deixar es nom de jutge de pau més que p'es de jutge constitucional; i com d'aquesta casta no n'hi havia, s'estimà més esser batle fins que també li barataren es nom de constitucional amb so de popular.

Es conradís de Son Aixellat anava un poc cru, es goret un poc clar, es rostoll un poc llarg, s'hort un poc sec, es cabrum massa xoroll, ses madones molt estufades, s'olivar a ull de tramuntana no pansia s'oliva refredada, i es serró a ull de migjorn, se pansia a n'es pinyolar. Sa garriga era una comuna, perquè l'amo deixava tallar llenya i menar-hi es xot de cordeta a tothom que li donava es vot.

Si qualcú li deia a l'amo que no duia sa possessió a ús i costum de bon conrador, responia que es seus càrrecs públics no li deixaven temps per conrar, i que ell, primer que amo de Son Aixellat, era missatge de sa Constitució, *a la que había consagrado su existencia*.

I deia veritat l'amo en Tomeu. L'any 12 (que ell ne tenia set), es misser vell li va fer cridar ¡Viva sa Constitució!

En es rebombori de l'any 23 va cridar

lo mateix, *motu proprio*, per lo qual tanca ren es misser dins sa presó, fins que se va *espontanear*.

De llavors ençà, a cada renou ha alçat es mateix crit, endevinant més o manco; però sempre és estat cosa de sa casa de la vila.

Quan era de *la situació*, ets amics el feien lo menos batle des cos i de sa Junta de sanitats; i quan comandaven es contraris, el feien president de sa Junta de consums o de *haberes personales*; de manera que sempre l'homo es creia dalt l'arbre, i en tota sa seva carrera política no havia tengut més que un disgust gruixat, i era que mai havia pogut girar sa llengo a pronunciar es nom *compromissari*; i ho era estat. Tan endins li arribà s'espina que quan ho contava, deia:

- Si jo no fos estat *la mujer fuerte*, rene-gava; quan llavors no ho vaig deixar tot, ja ho podeu dir que jo som fort a n'ets oros. De totes maneres vull viure i morir amb sa que vaig néixer; i si no és germana meva, perquè jo vengués a n'el món primer que ella, la prenc per xixisbeva amb llicència de sa madona, i *hasta la muerte*.

Coses d'aquest món!. No s'ho pensava l'amo en Tomeu lo que tenia darrera s'orella. Va succeir que un horabaixa es carter li va dur una carta escrita a un escapoló de paper d'ofici. S'escrit deia:

"L'amo en Tomeu: Crec que prest tendrem votacions, i vos avís perquè comenceu a *preparar el terreno*. Es contraris comencen a tocar baules. Confii en vós perquè sé que enteneu aquesta solfa.

P.D. Enviau-me un paner d'olives i un altre de figues seques".

L'amo va guardar sa carta dins sa bossa des tabac, que era de pell de vell-marí, i tot content digué:

- ¡Això és es meu fort!

Va cridar s'al·lota major i li demanà es tinter i paper d'escriure. Sa berganta deia que no en tenia, però son pare, que sabia que n'emprava, l'hi va fer treure.

A un full que tenia en es cornaló un Cupido amb una fitora a una mà i una freixura a s'altra, escrigué l'amo, amb so puny i barres estretes i mullant a cada lletra dins un tinter de vidre semblant a n'es castell de Bellver, aquesta carta:

"*Muy Sr. mio*: des que he rebut sa carta que m'ha feta, tota sa meva sang bull. Tot

Hotel Rural Els Figueral Nou Els Pati de Montuïri

Restaurant

Diligent servei

Amb totes les comoditats

Acurada atenció al client

Servei de noces i banquets

Ctra. Montuïri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuïri

anirà bé si fan lo que jo diré, i no dic més perquè no fill des maleter que ens es contrari. Dissabte ens veurem a Ciutat. *No puedo ser mas largo* per no perdre temps.

P.D. Li enviï ses figues, que enguany no són conformes i ses olives que corquen de capoll, i un verdelol p'és nins".

L'amo en Tomeu sortí per la vila escometent tothom amb bona cara i dient-los:

- Enguany hem de treure sa llocada més garrida de diputats; no comprometeu es vot, que jo m'hi pos de *lo duro*.

Divendres després de sopar va encarregar a n'es missatge que a les sis li ensellàs na *Blava* per anar a Ciutat.

- Ja estic contenta, (va dir sa madona): podràs dur a na Catalina sa *Novena de les ànimes*, que en té un desig...

- No vull encomenades: demà vaig d'assumpto.

- Quina pena et costa?... Sempre passaràs per qualque botiga de llibres: sa *novena* no val més que quatre *cuartillos*.

- No puc destorbar-me.

- Tira!..és per sa teva filla.

- Ja ho veurem: si s'estrevé.

L'endemà, l'amo partí cap a Ciutat: duia, com és costum, dins ses beasses, un paneret petit p'és senyor, ple de faves cuitores i un paner gran d'ous p'és criat que mena sa galereta i és es que dirigeix es senyor amb lo de conrar, perquè és estat pagès, i encara és deixondit.

Tot d'una es criat li va prendre na *Blava* i es paner. Després de berenar, l'amo entrà dins es despatx des senyor, que li va dir:

- Seis, l'amo; estic content de veure'ns.

- Idò, he endevinat.

- Què tenim bons ànimos?.

- Més que mai. Si jo he de dur es *tuatem*, guanyarem, perquè vostès, es de Ciutat, no se n'enten de menar bística, baldament sia mala comparança. Lo que he de sebre és d'on han de sortir ses misses: tot lo demès queda de compte meu i ningú m'ha de dir *como va hermano*.

- Vós també entrareu a la part amb sos gastos.

- Senyor, jo he tenguda una anyada buida del tot.

- Mirau que aquestes votacions són per assegurar per a sempre sa Constitució.

- Idò ja està dit; si és per això, un homo fa un extraordinari; prendré doblers a interès.

- No serà necessari

- Corrents, ja estic entès. Vostè te feines i jo he de fer quatre encomandes i comprar un poc de quemullar per sa ma-

dona que és llépola.

L'amo s'aixecà de sa cadira i va veure damunt es bufet des misser un llibret petit i de poques fulles, i assenyalant-lo amb so dit va preguntar:

- Senyor, seria això, per sort, sa *novena de les ànimes* ?.

Es misser esclafí amb una rialla, sa més gran que havia feta des que feia de sa facultat..

- Què he dit qualque desbarat gros?.

- Homo de Déu, això és sa Constitució.

L'amo en Tomeu quedà just mort. Amb dos dits agafà per un cornaló es llibret, l'alçà fins a s'endret des nas, se'l mirà amb sos ulls molt oberts; l'amollà; se va treure es mocador escampant sense témer-se'n sa pipa i cinc tauletes de mistos de pelleta, i s'eixugà sa suor dient:

- !Quin desengany, Maria Santíssima!

- Però, què teniu l'amo?.

- Què he de tenir!. Si jo hagués sabut que sa Constitució no era més que un llibret tan petit, no hauria cridat *viva*, ni m'hauria descompassat per això.

- De manera que no sabfeu què era?.

- No senyor; jo li pegava d'eima.

- I què vos pensàveu?.

- No ho sé; creia que era una cosa gran i grossa. Ja m'ho podia haver dit vostè; això no és d'homos. !Sap que feren de bé de fer *espontanear* son pare que en glòria sia;.. i ara què no s'usa això?.

- Però l'amo, escoltau...

- No res, n'hem parlat prou: es vicari vell m'ho deia: tu et desenganyaràs, Tomeu; i no el volia creure. Allò és estat un profeta del Mesies.

- Però homo, llegiu-lo primer....

- *Nequaquam*; a mi no m'enganyen dues vegades i no vull que se'n torni parlar pus a dins ca-meva.

Es senyor reia que no podia dir pruna.

- Que se'n rigui *tutí quanti!*. Si jo he de seguir a Son Aixellat, no m'he de posar en res, d'avui endavant.

- Homo, si ho deis de bo, no potser. Jo he de mester a la vila un que la manegi.

- Idò pot cercar i donarem a rebre.

- Pensau-hi.

- Ja està pensat: bon dia tengui.

I sortí des despatx tapant-se ses orelles per no sentir lo que li deia es misser.

L'amo se n'entrà dins sa cuina. Quan es criat el va veure tan trasmudat, li va demanar què tenia.

- ¡ Si tu ho sabies, Joan!

- Voleu res?.

- Una escudelleta de brou, Joan. !Déu te pagarà sa caritat;..Jas, dos moneots, i fem es favor d'anar a comprar-me una *novena de les ànimes*; jo començaré a ensellar.

A ses Enramades, l'amo va dir:

- Arri, *Blava*; !aquesta sí que ho és estada blava;.

No va dir mot fins a s'aljub des Lleters, que va exclamar:

- !Ell és estada d'ase i seca;.

A costes feia capades, i a Malesherbes claus; i no retornà sa paraula fins que ja veia Montuïri, i digué:

- Tot lo món és món...fora Montuïri.

Allà el vaig perdre de vista, perquè en *Gelat* meu pantejava.

Gabriel Juan i Galmés

(Lluch, *La Roqueta*, núm 42; 15 d'Octubre de 1887)

Restaurant
Ca's Carboner

(DIMARTS TANCAT)

REFRESCS DE NOCES, COMUNIONS, BAPTISMES...

Ctra. Manacor, km. 28 • Tlfs. 971 64 65 04 - 971 64 40 66
07230 MONTUÏRI

EL JACIMENT ARQUEOLÒGIC DE SON FORNÉS - III

Les activitats en el talaiot

El segon talaiot presenta unes dimensions més reduïdes que el primer talaiot. Aquesta vegada una escala helicoidal oberta des de la terrassa permetia davallar cap a l'interior de la cambra. La troballa més significativa consisteix en un conjunt de copes de ceràmica d'un tipus poc comú. Aquest fet ha servit per suggerir que a l'obscuritat de la cambra del segon talaiot hi havia una activitat de consum ritual protagonitzada per un reduït nombre d'individus.

Per altra part, els objectes trobats a l'interior dels cinc habitatges investigats ofereixen una imatge bastant completa de les activitats quotidianes que es duïen a terme en el seu interior. Gràcies a les millors conservades sabem que posseïen dues o tres habitatges rectangulars i que ocupaven una superfície d'entre 30 i 40 metres quadrats. S'ha considerat que a cada una hi habitaria un grup d'entre 5 i 10 persones, incloent-hi dones, homes i criatures. Les vivendes tenien una llar rectangular de grans dimensions, que servia per cuinar i per coure recipients ceràmics (grans vaixelles per a l'emmagatzematge, olles de cuina i escudelles i tassons per al consum), produïts per cada unitat domèstica. Prop de la llar s'hi sol trobar un morter o una pedra de moldre, que es destinava al processat de cereals o a un altre tipus de fruits.

L'habitatge també comptava amb una cisterna subterrània o bé amb diferents grans vaixelles on es guardava l'aigua de pluja. Finalment, l'estudi dels ossos dels animals domèstics han fet palès que les unitats domèstiques es cuidaven de petites guardes d'ovelles i cabres, que eren consumides dins les vivendes conjuntament amb la carn de bou i de porc repartida en el talaiot 1.

En resum, la societat talaiòtica duia una economia de subsistència on la ramaderia desenvolupava un paper fonamental complementat amb la collita de plantes silvestres i una agricultura de secà a escala moderada. Cada unitat domèstica era en gran mesura econòmicament autosuficient, i la divisió social de treball s'articulava bàsicament a l'entorn dels condicionants del sexe i edat. Així i tot la comunitat participava

A l'interior del talaiot 1 s'observen els cinc tambors de la columna central i el parament intern

col·lectivament a la construcció de talaiots i murades de tancament, i també utilitzava d'una manera generalitzada els talaiots com a centres públics de distribució i consum d'aliments, i com a llocs de decisió política i d'activitat ritual.

O. Arbona

Les dades han estat extretes del fullet informatiu sobre el jaciment redactat per la Fundació Son Fornés.

Curiositat històrica

L'any 1463, Joan de Galiana, lloctinent del Governador, va anar a Sineu i Montuïri per pacificar les discòrdies que hi havia entre els patidaris d'Andreu Rossinyol i el de Joan Arnau.

(Del cronicó de Bartomeu Jaume)

**FABRICACIÓ
DE
BALUSTRADA**

Magatzem i Oficina: Tlf. Magatzem: 64 67 44
 Cart. Manacor, km. 28'5 " : 64 60 95
 " Particular : 64 61 73

07230 Montuïri (Mallorca)

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Seriós i content

Aquest nin que està aguantant tot seriós les "riendes" de la bística, de tant en tant venia a Montuïri degut a l'amistat que hi havia amb la família de can Bartomeu Bauzà "Pelut", a qui veim amb ell, assegut.

Al nin —que era de ciutat— li agradava "colcar" en el carro i conduir-lo, i en Tomeu estava tot satisfet en considerar que aquell al·lot gaudia dins aquell vehicle de tracció animal. Possiblement el carro era d'en Sebastià "Cigala".

La data de la foto és del 14 d'abril de 1952, en què el nin havia vingut per les festes de Pasqua.

El nin avui és un periodista —Antoni Papell— que treballa en el "Diario de Mallorca".

Records d'infantesa

Historieta verídica

“Sí, senyor, dues. Si, senyor, tres”

El senyor de Son Costa una dia va anar a caçar i va agafar moltes perdius, tantes que en volgué enviar als seus amics.

Al dia següent va saber que un missatge —en Sion "Saragot"— havia d'anar a Ciutat i li va demanar per favor que dugués tres perdius i una carta a un amic seu. En Sion ho va contar a un amic i els dos determinaren menjar-se'n una, suposant que el qui les havia de rebre no se'n temeria.

L'endemà en Sion va agafar les dues perdius que li quedaven i juntament amb la carta se n'anà a Ciutat amb la diligència que passava per Montuïri.

En esser allà es va dirigir a la casa de l'amic del senyor i li va entregar la carta i les dues perdius.

El ciutadà en haver llegit la carta digué a en Sion:

— La carta diu que m'envia tres perdius i aquí només n'hi ha dues.

En Sion li contestà:

— Sí, senyor, dues.

El ciutadà li tornà dir:

— La carta diu tres.

En Sion tornà contestar:

— Sí, senyor, tres.

D'aquesta manera: "Sí, senyor, dues; sí, senyor, tres"; passà una bona estona, fins que el ciutadà es va cansar i li va dir:

— Dóna les gràcies al meu amic i jo ja parlaré amb ell.

Un altre dia el senyor va anar a Ciutat a veure el seu amic i li va preguntar si en Sion li havia donat les perdius. El seu amic li contestà:

— La carta deia tres, i el me'n donà dues. I quan li vaig demanar explicacions només vaig tenir per resposta: "Sí, senyor, dues! Si, senyor, tres!" Una altra vegada no m'enviïs un home tan beneït.

Estant en aquestes el senyor es va posar a riure, i li va contestar:

— O tant viu.

PD- En aquesta historieta la relatava fa poc una dona de 79 anys en un dinar familiar, com un fet cert que havia succeït a principis del segle passat i que ella ja la sentia contar per Montuïri quan era petita.

Orquidea

Perlas
Orquidea®

L'ecologia i la vida

Fa quasi tres mesos, era el 27 de novembre passat, que Miquel Rayó en una conferència que va exposar a Montuïri ens va explicar com es pensa i què s'experimenta del medi ambient referent a ecosistemes, aire, aigua, paisatge..., ja que per sentir i veure els problemes ecològics ambientals primer ho hem de percebre.

Es evident però – va dir el conferenciant- que percebem les coses de distinta manera segons el tarannà de la persona, les seves idees, els seus interessos i com l'afecten. Per donar-ho entendre Miquel Rayó va posar uns quants exemples referents a un mateix fet. Convé recordar això: *Percebre és fer-se imatges un mateix en funció de les nostres pròpies capacitats sensibles, dels nostres significats i interessos.* Tots el assistents a un espectacle ja sigui una pel·lícula de cinema, una obra teatral, un partit de futbol, curses etc. cada espectador ho veu d'una manera o altre. La interpretació d'un determinat artista de cine per a uns serà un geni per a altres serà un que no sap de què va. En un partit de futbol –per exemple– quan l'àrbitre xiula un penal o mostra una tarjeta, per a uns, el fet ho hauran trobat just i per a altres serà que l'àrbitre no sap arbitrar o és un venut. També ho veim positivament o negativament. Exemple: Estan menjant dues persones a la mateixa taula, quan la botella de vi és mitja en to pessimista el primer exclama: ja només hi ha mitja botella de vi, contesta el segon en to optimista, encara n'hi ha mitja. A la mateixa cosa un ho troba poc i l'altre molt, cadascú ho veu a la seva manera. Va dir Einstein: *"les coses són com són però es veuen segons com se miren"*

Actualment a la nostra comunitat autònoma hi ha un problema socioambiental que ara cal resoldre com més prest millor, és el cas de declaració integral de la serra de Tramuntana de Mallorca com a Parc Natural. En aquest conflicte n'hi ha dos que lideren dues postures enfrontades: Els proteccionistes i els propietaris. Idò bé: els propietaris atribueixen la intenció dels proteccionistes a una voluntat de confiscació de drets seculars, a una mentalitat comunista expropiadora de bens aliens; pel que fa a ells mateixos atribueixen la seva conduc-

ta anti parc natural a raons situacionals: la propietat o a la necessitat de mantenir expectatives econòmiques, com poden esser vendes de patrimoni.

La gestió dels recursos ha d'esser més racional, hi ha massa gent a la serra, les espècies muntanyenques perillan de desaparèixer. Tot causes situacionals.

Percebre és sempre imaginar. Són diferents les percepcions que tenen d'un mateix camp sembrat: el pagès que el treballa, el pintor que el pinta a una tela, i l'excursionista que hi passeja amb ociositat. Les roselles poden alçurar el pagès perquè són plantes paràsits que dins el seu sembrat de blat actuen com a lladres que es mengen els fertilitzants i minven la seva collita. Les roselles, però, poden inspirar el sentit estètic del pintor que voldrà reflectir el color vermell juntament amb les onades, primer verdes i més tard grogues, de la blatera, i l'excursionista hi posarà esment entretenint-se també en aquella bellesa provocada pels contrastes.

Es demana Folc: Suposem que volem conservar aquest camp: quina de les tres percepcions és la correcta? I quina d'elles ha de prevaler. La del pagès, la del pintor o la del caminant? I es respon: les tres a l'hora i cap; perquè ens adverteix i amb molt de seny, no són les percepcions que han de prevaler sinó els fets sobre els que s'elaboren. Allò que ha d'esser conservat, si és que ha de ser-ho, és el camp, no les percepcions que tenim d'aquell camp. Per

tant quan parlem de protegir un territori, de què parlem? De protegir el territori o alguna de les percepcions que tenim?

Es obvi que els recursos naturals són limitats, que destruïm espais naturals o escassament humanitzats, que el sol garanteix energia per tota la biosfera i per temps quasi infinit, però els nostres savis i tècnics ens diuen que no es pot usar encara amb eficiència, i a les Balears és obvi que tudam aigua i és obvi que no convé urbanitzar més, que no convé atreure més turistes, que no poden circular tants de cotxes per les carreteres, que els aeroports de les illes estan sobredimensionats, que hi ha massa població, que la serra Nord ha d'esser Parc Natural... són obvies tantes coses... i ens feim els cecs.

El medi és font de recursos econòmics, té una funció d'utilitat, de servei, font d'inspiració romàntica, recurs creatiu. L'home, aquí, és pensa que controla el medi, i en aquesta visió seva, mercantilista arriba a creure que els recursos són il·limitats i que pot fer-ne el que vulgui i el temps que vulgui.

I la terra per les fotografies enviades pels satèl·lits des de l'espai exterior ens mostren un planeta menut, solitari i blau en la infinitat de l'univers i és utòpic pensar que quant el nostre planeta estigui esgotat a causa de no haver sabut administrar el seus recursos es podrà anar a explotar altres móns. Ara sabem que vivim tot sols i que el **Planeta Terra** és limitat i finit i que cal una explotació respectuosa, prudent i mesurada dels recursos naturals renovables o no renovables.

Sion Nicolau

Restaurant

PUIG DE SANT MIQUEL

Cuina mallorquina
Forn de llenya

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuïri

Guillem Morlà, president del Club de bàsquet

"La manca de jugadores juvenils és un dels principals problemes de l'entitat"
 "Esperam poder jugar al pavelló cobert la temporada vinent"

Guillem Morlà ha substituït des de principis de la temporada Joan Pocoví en la presidència del club de bàsquet. Una persona que ja té experiència en el món de l'esport per haver format part de la junta directiva dels clubs de futbol de Sant Joan i Montuïri. A més, com comenta, "tota la meua vida he estat involucrat amb organitzacions sense ànim de lucre". En aquest sentit estarien altres entitats com l'Ajuntament de Sant Joan, l'AMPA Verge Montsió de Porreres i el Patronat de Música de Montuïri.

-Per quin motiu t'aficaces en el món del bàsquet?

-Ara fa tres anys que la meua filla major va començar a jugar a bàsquet amb el Montuïri i al cap d'un any em va demanar si podria anar a una reunió de pares de jugadores perquè la Junta Directiva que hi havia estava cansada i pensaven dimitir. Davant això no m'ho vaig pensar gens i a la votació que es va fer entre els presents va sortir elegit president, Joan Pocoví. La resta que tinguerem més vots vàrem passar a formar part de la nova Junta.

-I com a President?

-Quan començarem la present temporada, Joan Pocoví va demanar el relleu ja que també tenia obligacions dins el Club de Futbol. La Junta Directiva, que encara no ha acabat el mandat, va estar d'acord en què jo, com a Vicepresident que era, assumís la Presidència i així ho vaig fer.

-Quina és l'estructura actual?

-Aquesta temporada hem aconseguit formar quatre equips. El sènior que enguany ha pujat a 1ª Autonòmica, on juguen dotze bergantelles entrenades per Toni Gomila i amb en Mateu Rigo i Guillem Morlà com a delegats. L'equip juvenil en aquests moments només compta amb set al·lotes, dirigides per Antònia Ribas i Cati Mascaró i amb Miquel Martorell com a delegat. L'equip cadet té deu nines preparades per Bàrbara Amengual i com a delegada, Teresa Nicolau. Aquest equip va fer campió de la fase preliminar i per tant ara juga amb els millors conjunts de l'Illa. Finalment, comptam amb l'equip mini integrat per catorze promeses del

bàsquet montuïrer, que crec que donaran molt de sí en el futur. El tècnic és Toni Jaume que ha demostrat molta paciència amb les més petites.

-Hi ha hagut dificultat per trobar les jugadores suficients?

-Efectivament és molt difícil trobar nines que tinguin ganes de jugar a un poble petit com Montuïri. De fet, enguany no hem pogut inscriure l'equip infantil per falta de jugadores. Tant a cadets com a juvenils tenim jugadores de fora poble, unes de Porreres i altres de Lloret. Hem d'agrair l'esforç que fan els seus pares a l'hora d'acompanyar-les els dies d'entrenament i de partit.

-Quins són els principals problemes del Club?

-En aquests moments el principal és la manca d'al·lotes a l'equip juvenil, a causa que jugadores que començaren la temporada han abandonat l'equip. En segon lloc, està l'econòmic. Aquesta temporada hem hagut de pujar molt les quotes que paguen les jugadores per poder fer front a les despeses federatives i arbitratges. Actualment estam fent una campanya de captació de socis protectors del bàsquet. L'altre problema greu, que arrastram d'enrera, és la manca d'un poliesportiu cobert. Pareix que ara s'han decidit a començar-lo. Esperem, per tant, que la pro-

pera temporada puguem convidar el batle i regidors del nostre poble a la presentació dels equips dins el pavelló cobert.

-Aspectes positius?

-Crec que aquesta pregunta l'haurien de contestar les persones que viuen el bàsquet de prop des d'entrenadors, pares, etc. Per la meua part estic content de la resposta que em donen les persones que fan feina per al bàsquet.

-Com valoren el suport dels pares, ajuntament, afició ...?

-Els pares, en general, es porten de forma excel·lent, tant a l'hora de pagar les quotes que hem demanat com per acompanyar als partits o col·laborar a les festes. S'ha de dir que sempre hi ha excepcions. L'afició, sempre que se juga a una hora prudent, respon bé. El que passa és que moltes vegades la Federació ens posa uns horaris que no és estrany que la gent no assistesqui. Per part de l'Ajuntament s'han compromès a augmentar un poquet la subvenció que rebem cada any; així i tot, només cobrirà aproximadament el 28% del pressupost. També hem rebut suport per als equipatges, per part de l'Estanc de Montuïri, Cooperativa Agrícola, Pub Anònim i Seguridd i Limpiezas. Des d'aquestes línies vull aprofitar per donar les gràcies a tots els que col·laboren econòmicament en el manteniment del Club.

-Quin ambient que es respira?

-La Junta Directiva estam il·lusionats en fer un Club que tenguim nom dins el bàsquet de l'illa. Pens que fa falta aconseguir una massa social de socis que il·lusioni i que exigisqui un fort compromís amb el bàsquet local a la Junta de torn en cada moment.

-Objectius a curt termini i pel futur?

-A curt termini crec que només hem de pensar en donar gust als aficionats que vénen als partits i en quedar el millor possible a les classificacions de final de temporada. Un dels objectius primordials és aconseguir que hi hagi persones que facin el curs d'entrenador, per no haver de recórrer a fora poble amb l'encariment que suposa. De fei aquest any, subvencionam els curssets a dues persones.

Una aficionada

Equip de bàsquet femení iniciació escolar

Les nines que componen l'equip de bàsquet escolar

Quatre equips escolars participen a bàsquet i futbol sala

L'equip de segona regional comença el segle guanyant tots els partits

El Montuïri de III divisió derrota els històrics Manacor i Poblense

Avui parlarem dels més joves de l'esport montuïrer. Quatre equips de l'Associació de Mares i Pares del Col·legi Públic de Montuïri participen a les activitats d'esport escolar.

Futbol sala

Des del mes de novembre, dos conjunts de futbol sala disputen la lliga comarcal d'iniciació (primer i segon de primària). El de set anys està inclòs en el grup A -format per vuit equips- i, fins ara, ha guanyat tots els partits. Ara bé, el que és més important és el bon joc que practiquen tenint en compte l'edat dels jugadors. Recordem que Montuïri és l'actual campió de Mallorca d'aquesta categoria. És entrenat per Biel Pocoví i Joan Jaume Roca. Els delegats són Maribel Mayol, Miquel Miralles Rigo i Antoni Sastre.

El segon equip és molt jove. Milita en el grup B de sis equips, integrat majoritàriament per alumnes de primer curs. Els de Montuïri ho són tots de primer curs. No guanyen partits però, els pares i especialment, els nins s'ho passen molt bé i esperen amb ganes el dissabte o diumenge per jugar i, després, obliden el resultat que, la veritat, importa ben poc. El tàndem Jaume Ramonell-Gabriel Amengual s'ocupa de la seva preparació física i tècnica i Joan Antoni Payeras i Toni Nicolau, de l'aspecte organitzatiu.

Bàsquet

A bàsquet hi ha un equip d'iniciació i un benjamí. Un i altre intervenen a les trobades comarcals i també a les intercomarcals que organitza el Comitè d'Esport Escolar d'Es Pla, dins el programa del Consell de Mallorca. Ninetes de primer i segon curs que s'estrenen en competició, integren el primer equip; mentre que en el segon juguen les de tercer i quart. Les més petites debutaren contra Santa Eugènia el 20 de gener i guanyaren. Les benjamins han fet quatre partits amb victòries contra Petra B, Sagrat Cor de Sóller i Queen's College de Palma i derrota davant Petra A. El coordinador tècnic del bàsquet de base és Antoni Jaume i la delegada, Magdalena Cerdà. Ensenyen aquestes promeses de la cistella, les jugadores Violeta Garcia (iniciació), Catalina Miralles i Margalida Taberner (benjamins).

Aquests joves entrenadors i entrenadores han realitzat el curs d'iniciadors esportius del Consell de Mallorca.

RESULTATS

Els resultats registrats pels equips montuïrers durant el passat mes de gener han estat els següents:

FUTBOL

III divisió

Montuïri, 2 - Spòrting Maonès, 3
At Balears, 2 - Montuïri, 0

Montuïri, 3 - Manacor, 2

Poblense, 1 - Montuïri, 2

II regional

Pilares Soledat, 1 - Montuïri, 2

Montuïri, 1 - Marratxí, 0

Alcúdia, 1 - Montuïri, 3

Felanitx, 1 - Montuïri, 3

Juvenils

Can Picafort, 2 - Vilafr/Montuïri, 1

Vilafr/Montuïri, 1 - Barracar, 1

Cadets

Montuïri, 0 - Sineu, 3

S'Horta, 9 - Montuïri, 2

Felanitx, 6 - Montuïri, 0

Infantils

Montuïri, 1 - Santanyí, 1

Alevins

Montuïri, 0 - Santa Maria, 18

Benjamins futbol-7

Montuïri, 1 - Badia Cala Millor, 1

Artà, 1 - Montuïri, 1

Futbol-7 sènior

Son Rapinya, 7 - Ca Na Poeta, 8

BÀSQUET FEMENÍ

Sèniors

Montuïri, 68 - Mussap Lluçmajor, 74

C.Pollença, 44 - Montuïri, 33

Cadets

Pla de Na Tesa, 70 - Montuïri, 46

Minibàsquet

MGG Sant Llorenç, 0 - Montuïri, 50

Biel Gomila

El P. Reynés va de Prior de Lluc i vendrà el P. Daniel

En aquesta ocasió no sols volem informar-vos de les activitats que durem a terme durant el mes a la Parròquia, sinó que també volem aprofitar la possibilitat que ens ofereix la Revista **Bona Pau** per fer alguns comentaris dels fets que han passat i de les activitats de la comunitat parroquial.

El pare Jaume Reynés ens ha deixat

Crec que tots estau assabentats que al nostre bon amic Pare Jaume Reynés l'han anomenat prior de Lluc, certament que enyorarem la seva companyia. El seu bagatge bíblic i la seva llarga experiència com a rector a diverses parròquies de Santo Domingo han fet possible que engrescàs a molts de feligresos a aprofundir la seva fe. Esperam que des de la muntanya santa de Lluc ens continuï ajudant, si més no, pregant davant la Moreneta per tot el poble de Montuïri.

Esperam l'arribada del pare Daniel d'Izaguirre

Aprofitam per comunicar-nos que ben prest ens acompanyarà el Pare Daniel de Yzaguirre a qui donam la benvinguda. Esperam i desitjam que la seva llarga trajectòria pastoral com a animador a diverses parròquies del Tercer Món i de València siguin una gran riquesa per la nostra comunitat parroquial.

Col·lecta solidària amb el poble del Salvador

La col·lecta solidària pel poble del Salvador que, una vegada més, ha estat víctima d'una naturalesa desbordant que ha provocat un terratrèmol ha pujat la quantitat de 86.920 pts que destinarem a Càritas perquè els faci arribar als nostres germans del Salvador. A tots moltes gràcies per la vostra generositat.

Quaresma

El proper dia 28 comença la Quaresma amb la imposició de la cendra que tindrà lloc a la parròquia a les 20h. La Quaresma és un moment molt apropiat per dedicar més temps a la reflexió i a la pregària personal.

Missa amb nins

Amb motiu de la diada de la pau que es celebrà el passat dia 30 de gener, dia

en què recordant la mort Mahatma Gandhi, els nins de la catequesi i de l'Esplai ajuntarem les nostres mans en l'Eucaristia de les 12 del diumenge dia 4 per fer un cant a la pau i a la no violència.

BALANÇ ECONÒMIC DE LA PARRÒQUIA ANY 2000

ENTRADES

Col·lectes Ordinàries:	1.497.190
Noces, funerals, batejos....	526.775
Lloguers de la Parròquia:	1.062.834
Devolució IRPF:	372.816
Total Entrades:	3.459.615

SORTIDES

Reparacions i conservació:	1.179.899
Activitats Pastorals:	1.251.706
Personal:	2.263.420
Total Sortides:	4.695.025
Total en bancs:	2.849.783

El P. Reynés, nou Prior de Lluc

PROJECTES DE REHABILITACIÓ:

- Acabar la capella de Sant Pere.
- Rehabilitació de les teulades del restaurant del Puig
- Restauració del "Portal dels Homes".
- Restauració de l'ambor i sagristia.
- Canviar l'electricitat de la Parròquia i de la rectoria.

Breu comentari sobre l'economia de la Parròquia

Volem aprofitar el mitjà de comunicació de la revista per comentar-vos el balanç econòmic de l'any passat. Volem recordar-vos a "grosso modo" que les entrades foren de: 3.459.615 i les sortides: 4.695.025 en els bancs hi ha: 2.849.783. Certament que hi ha hagut més sortides que entrades. Però també no s'ha escatimat diners per mantenir i conservar tot el patrimoni de la Parròquia. Són moltes les reparacions que s'han de fer durant l'any perquè tant l'església, com la rectoria i l'ermita no de caiguin. Durant l'any dos mil s'ha reparat la teulada de l'ermita de Sant Miquel, s'ha reparat la megafonia de l'església, s'han rehabilitat la capella de Sant Pere, s'ha rehabilitat la façana de la rectoria, s'ha pintat i acomodat les sales de la catequesi i de l'Esplai, s'han pintat les finestres...

És gràcies a les rentes dels locals de què disposa la parròquia i dels vostres donatius que hem pogut fer i podrem continuar fent les reformes que falten i

que hem anat valorant com a més urgent i més necessaris.

Vos he de confessar que a mi, com també a altres capellans, em costa demanar diners a la comunitat parroquial i al poble, però no oblideu que els capellans no demanam per nosaltres. Les reformes que puguem fer són un bé pel poble. Els montuïers disposau uns edificis religiosos que fan mirera; per tal motiu el Consell de Mallorca ha declarat BIC (Bé d'Interès Cultural) l'església. És per aquest motiu que tots ens hem d'afanyar per tal de conservar tot el patrimoni de la Parròquia. Esperam i desitjam que tota aquesta reforma que està programada dur a terme no sols millori el patrimoni de la Parròquia, sinó que també possibiliti nous lligams de comunicació amb tots els habitants d'aquest poble que abans era un poble de pas i ara és una passada de poble.

Miquel Mascaró i Consell Econòmic

PLUVIOMETRIA

Gener de 2001

Dia 13	0'2 litres m ²
" 15	4'4 " "
" 16	2'2 " "
" 18	1'1 " "
" 19	3'7 " "
" 25	2'4 " "
" 27	0'5 " "
" 29	4'6 " "
Total	19'10 " "

TEMPS PASSAT

10 anys enrere

Febrer de 1991

En desacord amb el PAC

La gent de Montuïri no estava d'acord en haver d'anar al PAC de Vilafranca i això ocasionà una gran polèmica. Fins a 750 persones passaren aquells dies, en torn al 22 de febrer de 1991, per l'Ajuntament per tal d'estampar la seva firma i així manifestar el seu desacord.

25 anys enrere

Febrer de 1976

Senyalització de carrers

A l'Ajuntament aquest mes de febrer de 1976 es realitzaren unes votacions a fi de decidir la major fluïdesa dels carrers Major, des Pujol i Plaça Major. S'acordà que es podria circular en ambdós sentits, però no autoritzar l'aparcament de vehicles. Així es cregué solucionar el tràfic, encara que més endavant no donà resultat.

50 anys enrere

Febrer de 1951

Ordenances sobre aliments

L'Ajuntament havia establert unes taxes per inspecció sanitària d'aliments en el desembre de 1950, però aquest febrer de 1951 es va rebre un escrit de la Junta Superior de Preus ordenant que determinats drets que requeien sobre el consumidor havien de ser abonats pel productor o majorista.

100 anys enrere

Febrer de 1901

Prestació personal

En vista del mal estat en què es troben la majoria de camins veïnals, l'Ajuntament a la sessió de dia 13 de febrer de 1901 va acordar que aquest any la prestació personal es realitzàs en el condicionament de dits camins.

DEMOGRAFIA

Gener de 2001

Naixements

Dia 28 desembre 2000.- Anthony Nicholas Cantrell i Poletaeva, fill de Maximilian i Natalia.

Dia 2 gener.- José Antonio Rodríguez Sánchez, fill de Cristina.

Dia 6 gener.- Àurea Serra Miñarro, filla de Josep i Blanca.

Defuncions

Dia 9.- Gabriel Gallard Miralles "Tomàs", casat de 83 anys.

Dia 17.- Antoni Cerdà Barceló "Cucà", viudo de 84 anys.

Dia 21.- Antoni Verger Garau "Mianes", casat de 82 anys.

Dia 21.- Dolors Cerdà López "de Cas Fuster Roig", casada de 71 anys.

Dia 22.- Joana Cloquell Fiol "Cigala" fadrina de 93 anys.

CUINAR EN CASA

Pastís d'albergínies

Ingredients

Un quilo d'albergínies, 4 alls pelats i picats, moradux, pebre bo, 4 ous, 1/2 paquet de "maizena", 1/4 de llet, dues llaunes de "navajas" o de tonyina o 1/4 de carn capolada o qualsevol peix sense espines i sal.

Elaboració

Les albergínies es bullen i piquen, Les mesclam amb l'altre ingredient.. Es cou al bany maria al forn.

Tomeu Miralles Monserrat "Porrerenc"

NOCES D'OR

1 Febrer 1951

Jordi Mayol Gual "de ses Donades" amb Catalina Bauzá Bauzá "Pons"

APOTECARIES

4 febrer Ariany | 18 febrer Petra
11 " Montuïri | 25 " Porreres

GLOSA

Agraïment

(Amb motiu del dinar anual de Bona Pau)

Una glosa he preparada per agrair aquest dinar an el qui m'ha convidada, també al senyor Munar que torna col·laborar escrivint altra vegada.

Així està bé, **Bona Pau**, ara ja no hi manca res: Munar, Camps i Nicolau i en que just n'anomen tres, tots els demés m'hi agradau, que ningú s'hi senti ofès.

Seguiu, tots ho feis molt bé, arribarem als cinquanta que ja es aprop, l'any que ve; per arribar-hi just falta il·lusió i estar bé, els qui ronden els vuitanta.

Antònia Adrover

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

Ctra. Montuïri a Porreres, Km.1 • Tel. 971 646 695 • Fax 971 161 503

MONTUÏRI

La Mare de Déu de la Bona Pau fou davallada al poble dia 27

Plaça a l'arribada dels Reis Màgics

Nins i nines participaren a les beneïdes de Sant Antoni

El batle en funcions entregà la vara als Reis Màgics

Molta gent de tercera edat va rebre la benedicció de Sant Antoni

Els nins també cantaren gloses a Sant Antoni

Els "quintos" enguany no desmeresqueren a les beneïdes